

Rabbi, ubi habitas?

De câte ori am citit și recitat Sfânta Evanghelie după Ioan, ceea ce m-a frapat în mod deosebit, după dumnezeiescul Prolog, a fost un anumit amănunt din dialogul chemării la apostolat a celor doi ucenici ai Sfântului Ioan Botezătorul. Cuvintele evanghelistului sunt simple, dar pline de sens: „Și eu am văzut, zice Ioan Botezătorul și am mărturisit că Acesta este Fiul lui Dumnezeu. A doua zi iarăși stătea Ioan și doi dintre ucenicii lui și privind pe Iisus, Care trecea, a zis: Iată Mielul lui Dumnezeu! Și cei doi ucenici l-au auzit când a spus aceasta și au mers după Iisus. Iar Iisus, întorcându-Se și văzându-i că merg după El, le-a zis: Ce căutați? Iar ei l-au zis: Rabbi, unde locuiești? El le-a zis: Veniți și veți vedea (...); și au rămas la El în ziua aceea“ (Ioan 1, 34-39).

† Ioachim BĂCĂUANUL

Episcop-vicar al
Arhiepiscopiei Romanului
și Bacăului

Se pune întrebarea: Iisus avea o locuință pe pământ? Căci altă dată spune unui cărturar, cam în același context: „Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi, iar Fiul Omului nu are unde să își plece capul“ (Matei 8, 20).

Iisus este destinația noastră ultimă

Este firesc să credem că Iisus din Nazaret Și-a trăit copilăria, adolescența, toate etapele vieții biologice într-un cămin familial, asemănându-Se întru toate oamenilor, prin firea Sa umană, în afară de păcat, însă a făcut lucrul acesta trecând dincolo de dependența specifică omului. Învățătura Sa despre *casă* sau *locuință* este mult mai elaborată, având valente duhovnicești, încercând să sugereze auditoriului faptul că destinația ultimă și preocupările esențiale ale omului nu trebuie să fie circumscrise orizontului terestru, ci dincolo de el.

Așadar, unde locuiește Hristos? Răspunsul îl dă tot Sfântul Ioan Evanghelistul, într-un alt capitol al Evangheliei sale: „În casa Tatălui Meu multe lăcașuri sunt. Iar de nu, v-aș fi spus. Mă duc să vă gătesc loc. Și dacă Mă voi duce și vă voi găti loc, iarăși voi veni și vă voi lua la Mine, ca să fiți și voi unde sunt Eu. Și unde mă duc Eu, voi știți și știți și calea. Toma l-a zis: Doamne, nu știm unde Te duci; și cum putem ști calea? Iisus i-a zis: Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine“ (Ioan 14, 2-6).

Deci Iisus este destinația noastră ultimă, locuința în care vom fi încorporați ca într-un trup mistic al Său, cu trupurile noastre, *temple* în care Duhul Sfânt sălășluiește și care împreună vor constitui marea cetate a Ierusalimului ceresc.

Locul isihiei

Însă nu numai atât, Hristos nu este numai *locuința*, ci și *calea* spre Emausul descoperirilor dumnezeiești, Pelerinul care ne arată calea care duce spre casa Tatălui ceresc, dar care este în același timp și gazda noastră ce ne împărtășește iubirea Sa prin Duhul Sfânt, lucru posibil datorită însușirilor Persoanelor Sfinte Treimi de a trăi perihoretic, Una în Alta, de a Se întrepătrunde: *El era în Tatăl și Tatăl în El* (cf. Ioan 14,10). El este, de asemenea, punctul terminus al căii, precum și

răspunsul la întrebarea primilor ucenici: „Rabbi, ubi habitas?“ (Ioan 1, 38).

Cei doi ucenici care l-au adresat această întrebare au fost incredințați de către Sfântul Ioan Botezătorul, care a văzut pogorându-Se din cer Duhul Sfânt în chip de porumbel peste El, că El este Mielul lui Dumnezeu, Cel ce va boteza cu Duhul Sfânt și cu foc. Astfel, cei doi ucenici ai Sfântului Ioan parcurg calea de la „*glasul celui ce strigă în pustiu*“ (Matei 3, 3) către glasul Celui „*ce vindecă toată boala și neputința în popor*“ și Care cheamă „*pe toți cei osteniți și împovărați*“ (Matei 11, 28) pentru a le oferi odihnă. Locul odihnei sau al isihiei, adică locul unde locuiește Iisus nu este altul decât Iisus Însuși. Așadar, a urma lui Iisus, a căuta locuința Sa, înseamnă a intra în Iisus și a experia drumul pe care-l parcurge El spre Tatăl ceresc. Atunci, care este acest drum? Ni-l arată Sfântul Apostol Pavel, în Epistola către Filipeni: „*Să nu caute nimeni numai ale sale, ci fiecare și ale altuia. Gândul acesta să fie în voi care era și în Hristos Iisus, Care, Dumnezeu fiind în chip, n-a socotit o știrbire a fi El întocmai cu Dumnezeu, ci S-a*

Locuința lui Iisus nu este altceva decât urmarea de către noi a căii pe care El a urmat-o, trecând și noi prin tot ceea ce El a trecut, chiar prin tunelul morții.

EDITORIAL

deșertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor, și la înfățișare aflându-Se ca un om, S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte pe cruce“ (Filipeni 2, 4-7).

Casnicii lui Dumnezeu

La plinirea vremii, Iisus a devenit om deplin: „*Și Cuvântul S-a făcut trup*“ (Ioan 1, 14). El Și-a asumat, prin chenoză, firea umană, pe care a dus-o până la pierzare prin moarte ca să restaureze ființial firea cea pervertită de păcat a oamenilor, începând cu Adam: „*Căci precum în Adam toți mor, așa și în Hristos toți vor învia*“ (I Corinteni 15, 22). Locuința lui Iisus nu este altceva decât urmarea de către noi a căii pe care El a urmat-o, trecând și noi prin tot ceea ce El a trecut, chiar prin tunelul morții, care prin El și cu El nu-i decât un paște către o altă formă de viață. *Urmarea lui Hristos* este asumarea crucii personale, a destinului, a misiunii noastre, imitând pașii dumnezeiești pe care Hristos Domnul i-a străbătut pe calea Golgotei transfiguratoare și izbăvitoare. Locul unde locuiește Hristos este deci o stare de permanentă jertfire, iar cel care experiază această stare L-a întâlnit pe Hristos și locuiește împreună cu El, devenind casnic al Lui și primind numele Lui. Sfântul Pavel este conștient de scopul urmării lui Iisus, căci urmându-L ajungem să dobândim și noi un nume, în numele Lui: „*Pentru aceea, și Dumnezeu L-a preînălțat și L-a dăruit Lui nume, care este mai presus de orice nume: ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești și al celor pământestii și al celor de dedesubt și să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl*“ (Filipeni 2, 9-11). Deci noi, care urmăm calea Lui, știm că „*Cel ce a înviat pe Domnul Iisus ne va învia și pe noi cu Iisus*“ (2 Cor. 4, 14).

„Quo vadis, Domine?“

Întrebarea celor doi ucenici: „Rabbi, ubi ha-

bitas?“ ne conduce cu gândul la literatura primelor veacuri creștine, scrisă cu sângele martirilor, literatură care a suscitată o nouă întrebare: „*Quo vadis, Domine?*“. Aceste două interogații devin complementare, pentru că se regăsesc în Persoana Fiului lui Dumnezeu. Care ne conduce, adică merge împreună cu noi, pe calea care trece prin inima noastră - locul unde El sălășluiește - către Împărăția pe Care El a pregătit-o pentru noi în ceruri.

Chenoza Mântuitorului Hristos înseamnă întreg parcursul, de la *plinirea vremii* - adică de la întruparea Sa din Preacurata Fecioara Maria, până la moartea pe cruce, care, de fapt, este punctul culminant al chenozei, în dimensiunea empirică a realității. Punctul acesta culminant al morții, fie pe cruce, fie de orice fel, este pasajul obligatoriu, atât al lui Iisus, cât și al nostru, pentru că numai prin acest punct sau prin acest tunel putem accede la înviere: „*Eu sunt învierea și viața*“, spune Iisus (Ioan 11,25). Mântuitorul, în atotștiința Sa, vorbind despre El Însuși, în a-

junul morții Sale pe cruce, ne-a spus: „*Adevărat, adevărat vă spun* -

uă că dacă bobul de grâu, când cade în pământ, nu va muri, rămâne singur, iar dacă va muri, aduce roadă multă“ (Ioan 12, 24). Prin urmare, dacă dorim să aflăm casa unde locuiește Hristos, unde Se bucură de învierea Sa coroborată cu a noastră, trebuie să ne asumăm umanitatea Lui, în toate etapele Sale. Devenind Om, Mântuitorul Hristos a părăsit **total** și S-a smerit până la moarte. Deci Hristos ne cere cu **total** să fim ai Lui, să-I dăm **total**, pentru a primi **tot**. Am văzut aceasta din Evanghelie. Femeia văduvă a dat tot ce avea, adică tot ceea ce ea avea pentru a trăi (cf. Marcu 12, 43-44). Dar am văzut atunci și contrastul între cei ce au dat din prisosul lor și **total** văduvei, care a fost laudată de Hristos. Acel tot a devenit prisos în Împărăția lui Dumnezeu, căci văduva nu tezauriza în băncile lumestii, ci în cele cerești. Hristos ne cheamă să împlinim ceea ce El a făcut la plinirea vremii: lepădarea de Sine, prin smerenie. Și către aceștia Hristos se apleacă: „*Quia respexit humilitatem ancillae sue*“ (Luca 1, 48).

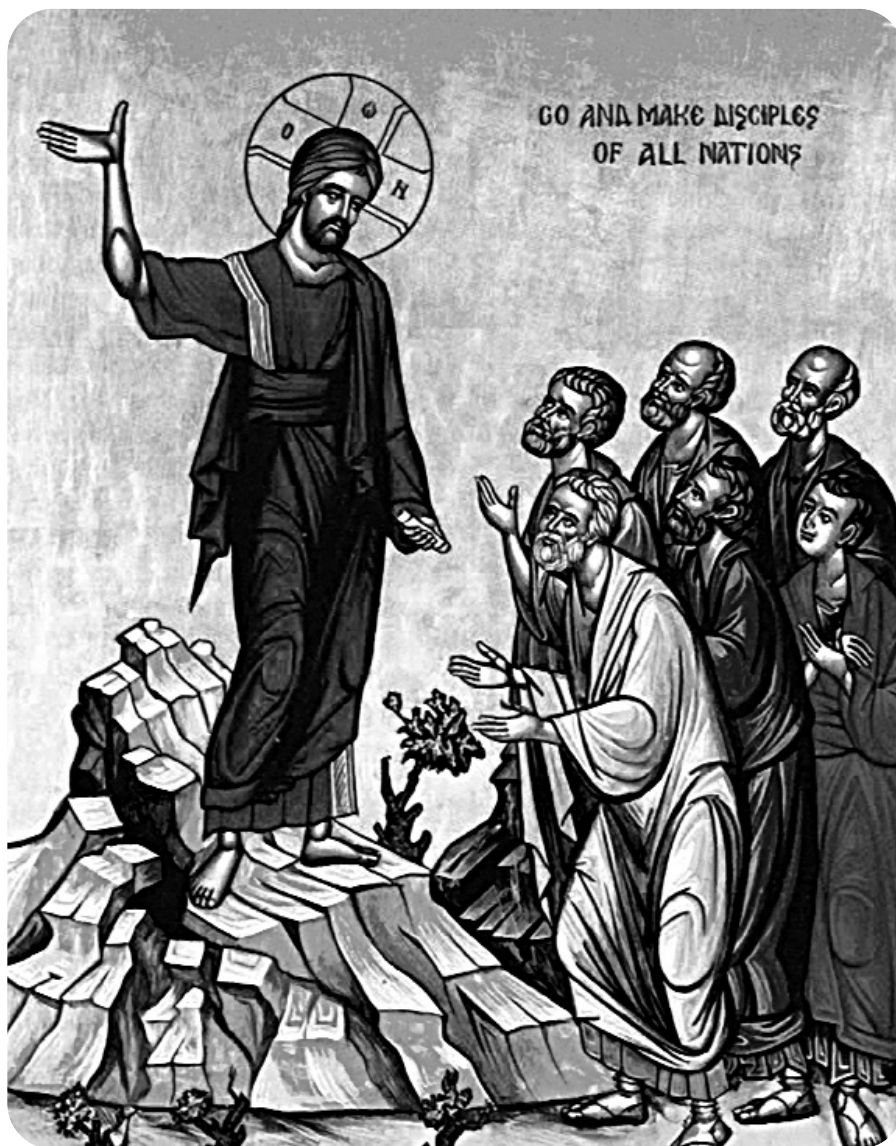
Să găsim lumini în suferințe

Ne punem fireasca întrebare: cât este de ușor, sau cât este de greu să-ți asumi cu smerenie propria-ți umanitate, căci știm cât de comози am devenit în ultimul timp. Civilizația noastră, cultura care-și creionează alte gusturi, ne invită astăzi să ne „*eliberăm*“ de limitele umanului: Omul nu trebuie să mai facă niciun efort, se spune adesea; el nu trebuie să mai sufere. Nu, Hristos, chiar pentru secolul 21, nu ne-a indicat calea comodă. El ne-a invitat să luăm crucea și să-I urmăm în toată viața, pentru că „*verbum caro factum est*“ (Ioan 1,14), iar noi am văzut slava Lui în trupul Său, pentru că ne-am asumat umanitatea Lui.

Îl avem pe Sfântul Pavel, care ne învață cum să găsim lumini în suferințe: „*Îți este de ajuns harul Meu, căci puterea Mea se desăvârșește în slăbiciune. Deci, foarte bucuros mă voi lăuda mai ales întru slăbiciunile mele, ca să locuiesc în mine puterea lui Hristos. De aceea mă bucur în slăbiciuni, în defăimări, în nevoi, în prigoniri, în strămtorări pentru Hristos, căci, când sunt slab, atunci sunt tare*“ (II Cor. 12, 9-10). Sfântul Pavel nu vorbește de câteva greutăți neînsemnate, ci de suferința care rănește persoana sa în intimitate: „*Și*

Întruparea lui Hristos va fi completă atunci când fiecare realitate umană, fiecare parcelă a lumii, fiecare cod genetic al acestei realități vor fi purificate, înduhovnicite, transfigurate prin Duhul Sfânt.

Prin urmare, atunci când Iisus a trimis pe ucenici prin satele și orașele unde El trebuia să meargă (cf. Luca 10, 1) înseamnă că i-a trimis în toată realitatea umană, psihică, fizică și spirituală, având asumată urmarea lui Hristos

acestea sunt pentru ca să nu mă trufesc cu măreția descoperirilor, datu-mi-s-a mie un ghimpe în trup, un inger al satanei, să mă bată peste obraz, ca să nu mă trufesc" (II Cor. 12, 7). Apostolul, când face referință la trup, acest lucru nu este fortuit: „Și Cuvântul s-a făcut trup" (Ioan 1, 14). Dar la insistența apostolului de a îndepărta ingerul Satanei, Mântuitorul declară că îi este de ajuns harul Său, „căci puterea lui se desăvârșește în slăbiciune" (cf. II Cor. 12, 9).

Trimișii Domnului

„Și au rămas la El în ziua aceea" (Ioan 1, 39). Ucenicii chemați să-L urmeze au rămas la El în ziua aceea. A rămâne în locuința lui Iisus

nu înseamnă a întrerupe mișcarea către scopul și finalitatea vieții: asemănarea cu El. Cel ce urmează lui Hristos și cel ce rămâne cu El devine profetul Domnului și trimisul Său: „Iar tu, pruncule, prooroc al Celui Preaînalt te vei chema, că vei merge înaintea feței Domnului, ca să gătești căile Lui" (Luca 1, 76). La rândul său, așa cum a fost trimis și El, Iisus va trimite pe ucenicii Săi în „fiecare cetate și loc, unde Însuși avea să vină" (Luca 10, 1). Așa au și făcut, anunțând, ca oarecând Sfântul Ioan Botezătorul, că „După Mine vine un bărbat, Care a fost înainte de mine, fiindcă mai înainte de mine era" (Ioan 1, 30). Vedem aici un paradox, aceea că Dumnezeu, după ce restabilește împărăția Sa, o încredințează oamenilor Săi și pleacă. Iată ce spune

Evangelistul Matei, relatând una din parabolele Mântuitorului: „Era un om oarecare, stăpân al casei sale, care a sădit vie. A împrejmuit-o cu gard, a săpat în ea teasc, a clădit un turn și a dat-o lucrătorilor, iar el s-a dus departe" (Matei 21, 33). Același paradox îl vedem că-l face și Iisus, Care pentru mântuirea lumii, „aducându-se jertfă pe Sine Însuși" (Evrei 7, 27) are nevoie de omul pe care l-a creat din iubire să vină pentru a completa opera Sa în lume: „Acum mă bucur de suferințele mele, zice Pavel, pentru voi și împlinesc, în trupul meu, lipsurile necazurilor lui Hristos, pentru trupul Lui" (Coloseni 1, 24).

Prin urmare, atunci când Iisus a trimis pe ucenici prin satele și orașele unde El trebuia să meargă (cf. Luca 10, 1) înseamnă că i-a trimis în toată realitatea umană, psihică, fizică și spirituală, având asumată urmarea lui Hristos. Fiecare trebuie să facă la fel, așa cum spune Sfântul Apostol Pavel: „Și nu numai atât, ci și noi, care avem pârga Duhului, și noi înșine suspinăm în noi, așteptând înfierea, răscumpărarea trupului nostru" (Romani 8, 23); dar în același timp, așteptând și răscumpărarea întregii creații: „Știm că toată făptura împreună suspină și împreună are dureri până acum" (Romani 8, 22). Toată făptura și toată creația pe care Hristos Și-a asumat-o, iată câmpul de misiune dat de Hristos Apostolilor Săi la plinirea vremii.

Fiecare realitate, transfigurată prin Duhul Sfânt

Întruparea lui Hristos va fi completă atunci când fiecare realitate umană, fiecare parcelă a lumii, fiecare cod genetic al acestei realități vor fi purificate, înduhovnicite, transfigurate prin Duhul Sfânt de prezența lui Hristos. Așa cum Iisus a început să străbată toată Galileea, învățând și propovăduind Evanghelia împărăției și tămăduind toată boala și neputința în popor (cf. Matei 4, 23), tot așa și ucenicii au fost trimiși să restaureze lumea de secheliile păcatului (palingeneză): „Chemând la Sine pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat lor putere asupra duhurilor celor necurate, ca să le scoată și să tămăduiască orice boală și orice neputință" (Matei 10, 1). Iisus nu le ascunde și dificultățile pe care le vor întâmpina în această misiune: „Mergeți! Iată, Eu vă trimt ca pe niște miei în mijlocul lupilor" (Luca 10, 3). Dar în același timp, făgăduința lui Iisus dată ucenicilor este clară: „Nu voi M-ați ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi și v-am rânduit să mergeți și roada să aduceți, și roada voastră să rămână" (Ioan 15, 16).

A rămâne în Iisus înseamnă a trăi în El și prin El, nu prin noi înșine, în mod egoist, până a deveni „oameni noi". Sfântul Pavel ne dă mărturie de aceasta: „Căci, eu, prin Lege, am murit față de Lege, ca să trăiesc lui Dumnezeu. M-am răstignit împreună cu Hristos; și nu eu mai tră-

La Dumnezeu este totul cu puțință pentru a ne mântui.

EDITORIAL

iesc, ci Hristos trăiește în mine. Și viața mea de acum, în trup, o trăiesc în credința în Fiul lui Dumnezeu, Care m-a iubit și S-a dat pe Sine În-suși pentru mine“ (Gal. 2, 19-20).

Continuu să luptăm pentru mântuire

Dacă am fi măcar conștienți de „omul cel nou“, care se formează în noi prin Hristos, Care trăiește în noi prin harul bapțial - „omul cel nou“ a cărui forță vitală depășește limitele „omului celui vechi“, nu ne vom descuraja nicio dată, nici de premisele morții, care există în noi, nici de efectele ei: „*Om nenorocit ce sunt! Cine mă va izbăvi de trupul morții acesteia? Multumesc lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos, Domnul nostru!*“ (Romani 7, 24). Căci prin Hristos, zice apostolul în altă parte „Toate îmi sunt cu puțință“. Prin El vom avea deci certitudine că trecerea noastră prin această lume, care uneori e asimilată cu o „vale a plângerii“, va fi ca un izvor care iese din coasta templului, așa cum redă profetul Iezechiel și care va face să vieze totul în toate prin Duhul Sfânt: „*Toată vietatea care mișună acolo pe unde va trece râul, va trăi. Pește va fi foarte mult, pentru că va intra acolo apa aceasta și apele din mare se vor face sănătoase; unde va intra râul acesta, toate vor trăi acolo*“ (Iezechiel 47, 9).

„*Și era ca la ceasul al zecelea*“ (Ioan 1, 39). Ziua era pe sfârșite, tumultul se calmase, și iată-i pe ucenicii în jurul lui Iisus, în acea primă noapte de priveghere. A doua zi vor pleca să anunțe pe ceilalți ceea ce li se întâmplase. Dar în seara aceea se odihniseră alături de Învățătorul, Care le vorbește despre multe lucruri. Evanghelia nu ne spune ce anume și nici nu ne relatează dacă înțelegeau ceva din spusile lui Iisus. Fără îndoială, ca și ucenicilor de pe calea Emausului, El ar fi început a le vorbi din scripturile care mărturiseau despre El, despre timpul Său, despre chemarea și drumul cu asperitățile sale, pe care erau trimiși să-l parcurgă, etc. Chiar dacă nu știm despre felul cum s-a petrecut seara aceea și ce a vorbit Iisus primilor Săi invitați la cină în casa Sa, deducem că ucenicii, ca și altădată când le vorbea mai „codat“ anumite lucruri, s-ar fi întrebat: „*Atunci cine poate să se mântuiască?*“ Iar răspunsul lui Iisus a fost cel pe care îl știm: „*La oameni aceasta e cu neputință, la Dumnezeu însă toate sunt cu puțință*“ (Matei, 19, 25-26). Deci la Dumnezeu este totul cu puțință pentru a ne mântui. Ceea ce este important e să rămânem în casa Lui și neabătuiți de la drumul pe care ni l-a indicat El. Să păstrăm comuniunea cu El!

„Conectați“ la viață

În loc de concluzii, vă invit să luați aminte la parabola următoare: Un tată bogat, dorind ca fiul său să știe ce înseamnă a fi sărac, l-a dus să

petreacă câteva zile într-o familie de țărani cu mulți copii. Astfel, fiul său a rămas trei zile și trei nopți la țară, într-un sat uitat de lume, dar nu de Dumnezeu. Revenind în mediul citadin, tatăl l-a întrebat: ce zici de experiența avută în acel sat, între acei țărani săraci? A fost extraordinar, fu răspunsul băiatului. Deci, ai învățat totuși ceva despre ceea ce înseamnă a trăi în sărăcie, insista tatăl? Da, iată ce am observat: 1. Noi avem un câine, iar ei au patru; 2. Noi avem o piscină cu apă tratată, în care dacă dăm pești, aceștia mor imediat; ei au un râu cu apă cristalină în care am văzut că se zbuguie mulți pești; 3. Noi avem lumină electrică în casă și-n grădina, ei au stelele și luna care-i luminează noaptea și acest lucru mi s-a părut mai misterios; 4. Grădina noastră ajunge până la zid; a lor se întinde până la orizont; 5. Noi cumpărăm mâncarea de la supermarket, ei o gătesc cu legumele din grădina; 6. Noi ascultăm cd-uri, ei ascultă simfonia perpetuă a păsărilor, greierilor și a altor gănganii mici; 7. Noi folosim, ca să încălzim mâncarea, aparate cu microunde, ei gătesc mâncarea îngăduit, la foc de lemne și mi s-a pă-

rut că are alt gust; 8. Pentru a ne proteja, noi trăim înconjurați de ziduri cu porți înalte și celule fotoelectrice cu alarmă, ei trăiesc cu ușile deschise, protejați de prietenia vecinilor; 9. Noi trăim conectați la telefonul mobil, internet, calculator, televizor, ei sunt „conectați“ la viață, cer, apă, soare, verdele câmpului, animale domestice și sălbatice, la umbră, la familia lor; 10. Noi ne ducem duminică dimineața la restaurant, iar după-amiaza la meci sau la spectacol; ei se duc duminică de dimineața la biserică, apoi vizitează pe toți bătrânii și bolnavii din sat.

În cele din urmă, tatăl copilului înțelept, impresionat de profunzimea gândirii fiului său, a rămas fără grai. În sfârșit, fiul a concluzionat: „**Mulumesc, tată, pentru că m-ai învățat cât de săraci suntem**“. Atunci tatăl, revenindu-și, îl întreabă: **Unde vrei să locuiești?**

Morala! Ne preocupăm mereu pentru a avea, a avea și a avea, de fiecare dată mai mult, în loc de singura preocupare pe care trebuie să o avem: **a fi**. Uităm că Dumnezeu **nu are, El este!!!**

Sfinții nemțeni au chemat credincioșii în Moldova

PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, a participat, alături de alți ierarhi ai Sfântului Sinod al BOR, la manifestările religioase și culturale organizate la mănăstirile nemțene, cu ocazia serbării sfinților care au trăit în această zonă a țării.

Sărbătorile nemțene au debutat anul acesta în ziua de 5 august, cu sărbătoarea închinată Sfântului Ioan Iacob de la Neamț. Alături de Înaltpreasfințitul Teofan, Arhiepiscopul Iașilor și Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, și Înaltpreasfințitul Iosif, Mitropolitul Ortodox Român al Europei Occidentale și Meridionale, Preasfințitul Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul a oficiat Sfânta Liturghie. La încheierea acesteia au fost lansate cinci volume dedicate Sfântului Ioan Iacob, apărute la Editura Doxologia a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei.

La Sihăstria, de ziua Sfintei Teodora

De asemenea, Preasfințitul Episcop Ioachim Băcăuanul al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului a fost prezent și pe 7 august, la Mănăstirea Sihăstria, cu ocazia serbării Sf. Cuv. Teodora de la Sihla. Și în acest an credincioși din toate zonele țării s-au adunat la Mănăstirea Sihăstria în ziua hramului. Biserica nouă a Mănăstirii o are ca ocrotitoare pe Sfânta Cuvioasă Teodora de la Sihla, iar anul acesta, la hramul sfântului lăcaș, Sfânta Liturghie a fost oficiată de Înaltpreasfințitul Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, împreună cu Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, înconjurați de un sobor de 40 de preoți și diaconi, informează Radio Trinitas. Cuvântul de învățătură, în cadrul Sfintei Liturghii, a fost rostit de către Preasfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul, care a vorbit celor prezenți despre virtuțile Sfintei Cuvioase de la Sihla și, de asemenea, a subliniat învățăturile pe care fiecare credincios trebuie să le desprindă din viața sfinților. După împărțirea miltora dintre cei prezenți, la finalul slujbei, părintele stareț Victorin Oanele a mulțumit ierarhilor și părinților slujitori, precum și mulțimii de pe-

În ziua serbării Sfântului Ioan Iacob, la Neamț, Sf. Liturghie arhierescă a fost oficiată de către Înaltpreasfințitul Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Înaltpreasfințitul Iosif, Mitropolitul Europei Occidentale și Meridionale și de Preasfințitul Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul

lerini. Cuvântul de încheiere a aparținut Înaltpreasfințitului Părinte Teofan, care a punctat principalele semnificații ale pericopei evanghelice, referindu-se, totodată la semnificațiile sărbătorii, atât pentru Mănăstirea Sihăstria, cât și pentru întreaga zonă a Neamțului, informează Radio Trinitas.

Reglementări sinodale privind activitatea asociațiilor și fundațiilor

În ședința de lucru din 7 iulie 2010 a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române s-a analizat necesitatea reglementării situației asociațiilor și fundațiilor bisericești și a asociațiilor și fundațiilor ortodoxe, precum și a definirii clare a termenilor „asociații și fundații bisericești” și „asociații și fundații ortodoxe”, conform Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române.

În conformitate cu decizia Sfântului Sinod al BOR, circulara trimisă tuturor eparhiilor de pe cuprinsul Patriarhiei Române face următoarea precizare: „asociații și fundații bisericești” sunt acele organizații nonguvernamentale care pot fi înființate, organizate și desființate direct

de către Sfântul Sinod (art. 14, lit. w) sau eparhii (art. 98, lit. i) și care constituie modalități de acțiune a Bisericii în societate prin mijloace specifice ONG-urilor, mai ales acolo unde cadrul legislativ nu permite unităților de cult să acționeze direct în anumite domenii. Prin cuprinsul statutului acestora, dreptul de decizie și control al Bisericii este reglementat cu claritate prin intermediul organismelor statutare (permanența C.N.B., permanentele eparhiale), iar între membrii asociații sau fondatori, precum și organisme de conducere, Biserica are poziția de conducere. Avera asociațiilor și fundațiilor bisericești reprezintă patrimoniul bisericesc, care se administrează sub controlul organismelor bisericești (art. 169 din Statut și art. 57-59 din Regulamentul pentru administrarea averilor bisericești).

Numai cu binecuvântarea Sfântului Sinod și cu avizul eparhiei

„Asociații și fundații ortodoxe” sunt acele organizații nonguvernamentale care au conducere proprie, distinctă de cea bisericească, și ac-

tivează în eparhiile Patriarhiei Române (art. 14, lit. w), indiferent de anvergura activităților (națională sau locală), acestea se înființează, organizează sau desființează numai cu binecuvântarea Sfântului Sinod și cu avizul eparhiei pe teritoriul căreia funcționează. Acordarea binecuvântării se face pentru acele activități din statutul propriu care privesc Biserica Ortodoxă Română (sprijinirea sau colaborarea cu unitățile de cult pentru realizarea unor activități din domeniul cultural, social, educațional etc.), sau pentru a utiliza anumite denumiri specific bisericești în statutul propriu sau în titulatură (ex: termenul „ortodox”). Aceste organizații sunt datorate să prezinte periodic Sfântului Sinod, prin centrele eparhiale, rapoarte de activitate, să informeze asupra activităților mai importante și a schimbărilor statutului sau a membrilor organismelor de conducere, precum și să furnizeze informații, ori de câte ori li se solicită, despre activitatea desfășurată.

Conform art. 68 din Statut, parohiile nu pot colabora cu acest tip de asociații, ci doar cu cele bisericești. (jr. Aurelian ALEXA, Consilier juridic)

Ajutoarele de urgență - oferite sinistraților
chiar în perioada inundațiilor - cât și sprijinul
ulterior, sunt acordate celor în nevoi,
indiferent de confesiunea acestora.

ȘTIRI

600 de ani de istorie sărbătoriti pe Valea Cașinului

În ziua de 8 august, la Cașin, s-au serbat 600 de ani de atestare documentară. Manifestările dedicate acestui eveniment au culminat cu sfințirea noului sediu al primăriei și a monumentului închinat eroilor originari din comună, căzuți la datorie în cele două războaie mondiale. Începutul sărbătorii a fost făcut de Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, care a oficiat Sfânta Liturghie, alături de un impresionat sobor de preoți cășuneni și o-neșteni. „Am mulțumit lui Dumnezeu pentru faptul că noi am fost generația rânduită să fim la răspântia acestei aniversări. După dezvelirea monumentului eroilor, am sfințit, de asemenea, și noul sediu al Primăriei Cașin, care devine instituția emblematică, alături de Biserica și Școala. Totodată, a mai fost inaugurat un muzeu etnografic în care se păstrează vestigii ale localnicilor. Cășunenii sunt cunoscuți ca și cărauși, adică au cărat lucruri dintr-o parte în alta a munților. De aceea la această sărbătoare au defilat prin mijlocul satului mai mulți călăreți. A fost o sărbătoare deosebită, pe care credincioșii au trăit-o cu multă bucurie. În timpul Sfintei Liturghii am mulțumit lui Dumnezeu și L-am rugat ca, în continuare, să binecuvinteze această localitate, să dăruiască locuitorilor ei sănătate, pace, îndelungă-răbdare în promovarea valorilor spirituale și a tradițiilor Bisericii noastre“, a spus PS Episcop Ioachim Băcăuanul, în cuvântul rostit cu această ocazie.

Programul aniversării de la Cașin a mai cuprins simpozionul „Cașin VI secole“, sărbătorirea

Sfințirea monumentului eroilor din comuna Cașin

familiilor care au împlinit 50 de ani de la căsătorie și o întâlnire cu fiii satului. Oaspeților comunei le-au fost înmânate diplome și plachetă aniversară, dar și câte un exemplar al monografiei comunei Cașin, reeditată, scrisă în 1938 de institutorul N. Pâslaru. Preasfințitul Ioachim Băcăuanul a înmâ-

nat Consiliul Local Cașin, din partea Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, medalia de argint și o distincție de onoare consiliului Local Dragoslavele - zonă din care, cu sute de ani în urma, au venit, în trahumantă, păstorii care au întemeiat satele comunei Cașin. (pr. C. GHERASIM)

Solidaritate cu sinistrații din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului

Urmare a apelului la solidaritate făcut de Centrul Eparhial Roman, pentru ajutorarea familiilor afectate de inundațiile din lunile iulie și august, în urma colectelor din bisericile parohiale și a depunerilor bancare făcute în conturile Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, s-a strâns suma de 150.000 de lei, informează Biroul de Presă al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. De asemenea, pentru sinistrații din Eparhia noastră, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a fost repartizată de către Permanența Consiliului Național Bisericesc, suma de 100.000 de lei. Bani adunați vor fi folosiți, după 1 septembrie, pentru construcția de case pentru familiile rămase fără adăpost, efectuarea lucrărilor de reparații și achiziționarea de materiale de construcții, precum și pentru achiziționarea de aparatură electro-casnică.

În urma anchetelor sociale efectuate, Biroul de Asistență Socială al Arhiepiscopiei

Romanului și Bacăului a propus sprijinirea a 99 de familii, cu domiciliul pe raza municipiului Bacău și a comunelor Măgura, Mărgineni, Sânduleni, Blăgești, după cum urmează: 16 familii din Bacău, 33 de familii din parohia Măgura I, 14 familii din Măgura II, 19 din Mărgineni, 7 din Sânduleni, 10 familii din Blăgești. În total urmând a beneficia de aceste ajutoare 246 persoane. Acestora li se vor adăuga 4 familii din Bacău, care vor fi sprijinite cu plata manoperei necesare în vederea ridicării caselor, de către Centrul eparhial Roman, în parteneriat cu 1 TV Bacău și Parohia „Sf. Dimitrie“ Narcisa Bacău, o familia de romi (formată din 10 persoane) din loc. Băcioi, care va primi din partea Centrului eparhial materialele necesare finalizării casei aflate în construcție. De asemenea, pr. Puiu Daniel, din Parohia Sânduleni, a cărui casă a fost grav afectată de inundații, va fi sprijinit financiar și cu materiale de construcții necesare ridicării

unei noi locuințe. Precizăm că, atât ajutoarele de urgență - oferite sinistraților chiar în perioada inundațiilor - cât și sprijinul ulterior, sunt acordate celor în nevoi, indiferent de confesiunea acestora, ținând cont că în zonele afectate sunt semnificative comunitățile credincioșilor de confesiune catolică.

Pe această cale, ierarhii, preoții și credincioșii Eparhiei multumesc tuturor celor care s-au implicat în ajutorarea persoanelor afectate și anul acesta de revărsarea nemiloasă a apelor. Deși durerile sunt mult mai mari decât le putem noi mângâia, fapta bună în sprijinul familiilor sinistrate reprezintă un act de solidaritate, care poate sustine speranța că necazurile vor fi depășite. Acolo unde faptei bune i se adaugă rugăciunea, Dumnezeu vine să înmulțească roadele bune ale sufletului nostru. Dumnezeu să binecuvinteze jertfa și să înmulțească darul donatorilor, miluitorilor, sprijinitorilor celor în nevoi!

Sub protia Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, duminică, 15 august, a fost sfințită noua pictură a Bisericii Mănăstirii Putna ctitorită de Sfântul Voievod Ștefan cel Mare.

De anul acesta, la Putna, „Evanghelia e exprimată în culori“

Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, a fost prezent, în ziua de serbare a Adormirii Maicii Domnului (15 august), la mănăstirea Putna, cu ocazia hramului celui mai cunoscut așezământ monahal ctitorit de Sfântul Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt. Alături de Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, și ierarhi membri ai Sfântului Sinod, Preasfințitul Ioachim a sfințit noua pictură a bisericii voievodale.

PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul, la sfințirea picturii Bisericii voievodale de la Mănăstirea Putna

În ziua dinaintea hramului, 14 august, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a fost întâmpinat la Mănăstirea Putna de către ierarhi, preoți, din obștea mănăstirii și din împrejurimi și numeroși credincioși. În biserica voievodală, PS Ioachim Bă-

căuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului a oficiat slujba Polihroniului. Preafericirea Sa a adresat mulțumiri pentru primirea călduroasă și, de asemenea, felicitări obștii pentru lucrarea de finalizare a picturii mănăstirii. Preafericirea Sa a arătat că pictura bisericească este expresie a credinței lucrătoare prin iubire și o chemare la o frumusețe netrecătoare, la o frumusețe cerească: „Frumusețea picturii este și o mărturisire a credinței ortodoxe. Nu oricine și oricum poate picta o Biserică. O pictură este o scriere în imagini, este o altă formă a Evangheliei exprimate în culori. Deci, dreapta credință se mărturisește

prin cuvânt, dar și prin imagini, pentru că Iisus Hristos este numit Cuvântul Lui Dumnezeu și Chipul lui Dumnezeu. Taina Întrupării este temelia teologică a picturilor din Biserică. (...)

Anul acesta, în care ne aflăm noi, anul omagial al Crezului ortodox se manifestă și prin credința exprimată în Liturghie și în iconografie. De foarte mult timp în Patriarhia Română nu s-au mai pictat într-o formă atât de largă și detaliată cele șapte sinoade ecumenice. A rânduit Dumnezeu ca, în acest an când vorbim de Simbolul Niceo-constantinopolitan, și ne amintim de Sinodul Ecumenic de la Niceea și de la Constantinopol, iată să avem aici în forma cea mai luminoasă și cea mai recentă reprezentarea tuturor celor șapte sinoade ecumenice“, a mai spus Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române, așa cum aflăm de la Agenția Basilaica.

Sub protia Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, duminică, 15 august, a fost sfințită noua pictură a Bisericii ctitorită de Sfântul Voievod Ștefan cel Mare. Pereții au fost împodobiți în ultimii 9 ani cu frescă executată de pictorii bucovineni: Mihail și Gavril Moroșan.

În cadrul Sfintei Liturghii arhieresti, oficiată cu ocazia hramului, Mănăstirea Putna a primit al doilea hram - Sfântul Voievod Ștefan cel Mare.

Școală creștină de vară la Filipeni

Sub genericul „Învățăm să păstrăm natura“ în parohia Lunca, comuna Filipeni, protopopiatul Bacău, s-a derulat în perioada 17 - 20 august o școală de vară. Această întâlnire, la care au luat parte 40 de elevi, a fost organizată de Școala cu clasele I-VIII „Alec Russo“ din Bacău, Colegiul Național „Gh. Vrânceanu“ din Bacău, Școala de Arte și Meserii Filipeni din Bacău și parohia Lunca, Protopopiatul Bacău, în parteneriat cu Arhiepiscopia Romanului și Bacăului și Complexul Muzeal de Științe „Ion Borcea“ din Bacău. Manifestările din cadrul Școlii de vară de la Filipeni au avut binecuvântarea Preasfințitului Părinte Ioachim Băcăuanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. Scopul proiectului a fost conștientizarea și aprofundarea cunoștințelor religioase prin tradiție, creație și implicarea elevilor în viața comunității. (pr. Ctîn GHERASIM)

Icoane făcătoare de minuni în biserici băcăuane

În perioada 11 - 15 august, la Biserica „Precista“ din Bacău a fost adusă în pelerinaj icoana „Maicii Domnului cu trei mâini“ de la Mănăstirea Neamț. Icoana a fost depusă, așa cum s-au obișnuit băcăuanii în ultimii ani, în interiorul singurei ctitorii din Bacău a Sfântului voievod Ștefan cel Mare. Pelerinajul, organizat de părintele paroh Constantin Tomozei, protopop al Protopopiatului Bacău, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Mitropolit Teofan al Moldovei și Bucovinei și al Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, s-a încheiat în ziua de serbare a hramului Bisericii „Precista“.

La Catedrala „Pogorârea Sfântului Duh“ din Onești a fost adusă vineri, 6 august, icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului din parohia Trifești, Protopopiatul Roman, în cadrul unui pelerinaj - devenit deja tradițional - organizat de părintele paroh Constantin Alupei, protopop al Protoieriei Onești. Icoana, care are 210 ani, este cunoscută ca făcătoare de minuni, mângâietoare pentru cei aflați la necaz și în durere. Onesteni, și nu numai ei, s-au putut închina și ruga la sfânta icoană până în ziua praznicului Adormirii Maicii Domnului. (pr. Ctîn GHERASIM)

Cei ce au ocazia să ajungă în mănăstioara zidită și datorită rugăciunilor părintelui Calistrat vor simți cu siguranță pacea și binecuvântarea părintelui, în locul care i-a fost atât de drag.

IN MEMORIAM

Părintele Calistrat - duhovnicul smerit din Poiana Pogletului

În ziua de 21 august a.c., Preasfințitul Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul a oficiat slujba de pomenire a Părintelui Calistrat Ifrim, fostul duhovnic al Mănăstirii „Buna Vestire” - Poglet, la trecerea unui an de la mutarea sa la cele veșnice. Slujba a fost oficiată în biserica mănăstirii, din comuna Corbasca, în prezența a numeroși credincioși care l-au avut ca duhovnic.

Părintele Calistrat Ifrim a fost, mai întâi, preot de mir celibatar, după care, din 2001, la îndrumarea și cu binecuvântarea PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul, a urmat calea monahismului. Apreciat și iubit, datorită simplității și înțelepciunii sale, părintele Calistrat a slujit Biserica până la adormirea sa, din vara anului trecut.

Țara noastră are duhovnici mari și cunoscuți, unii trecuți la Domnul, alții încă în viață. Printre aceștia se numără și vrednicul ieromonah Calistrat Ifrim, preot slujitor și duhovnic al Mănăstirii Poglet, trecut la Domnul în urmă cu un an, în data de 24 august 2009.

Impresiona prin simplitate

Ieromonahul Calistrat Ifrim (1935-2009) a fost vreme de 33 de ani slujitor al Bisericii lui Hristos, mai întâi ca preot de mir celibatar, iar din anul 2001 ca monah. După câteva luni petrecute la Mănăstirea Runc, a fost numit preot slujitor la Mănăstirea Poglet, din localitatea băcăuană Corbasca, un mic așezământ monahal de maici, reînființat prin osârdua neobositului părinte Arsenie Voaideş, staretul mănăstirii „Sfântul Sava” din Berzunți. Aici părintele Calistrat a

slujit Biserica Mântuitorului, până la adormirea sa din vara anului 2009. (...)

De la prima întâlnire cu părintele Calistrat, am rămas surprins și impresionat de simplitatea ce-l caracteriza, în primul rând în ceea ce privește aspectul exterior. Părintele Calistrat purta o dulamă simplă, de culoare gri, despre care aveam să aflu de la maici că o avea de mai mulți ani. Alături de o pereche de ghetete vechi, părintele purta această dulamă în mănăstire tot timpul anului. Chiar dacă era veche și simplă, ea era întotdeauna curată. Atunci am înțeles că, pentru părintele Calistrat, călugăria era sinonimă cu sărăcia și simplitatea desăvârșită. Trupul îi era istovit de osteneți și nevoițe. În zona genunchilor avea îmbrăcămintea tocită și cărpită, de la multele metanii. Era uscat de post și istovit de boli tănuite, pe care le purta cu demnitate. Adeseori maicile îmi spuneau că părintele făcea tot posibilul să nu se intuiască suferința sa, căci nu voia ca, prin aceasta, să fie o povară pentru alții. De altfel, așa a îndurat, în tăcere, până la sfârșitul vieții.

Cei ce au avut posibilitatea să intre în chilia sa aflată în afara corpului mare de chilii al mănăstirii, au luat cunoștință cu autentică simplitate monahală. Un mic covor țărănesc pe jos, o sobă, o masă, câteva cărți, o icoană și un pat de scânduri pe care era așezat un cerșaf. Aceasta era toată averea sa. Apoi, orice primea de la credincioși, bani, îmbrăcăminte sau alimente, dăruia mai departe, inclusiv obiecte de vestimentație pretească dăruite, desigur, cu bună intenție de către ucenici.

Cel mai mult a iubit preoția

Chiar dacă a depus voturile monahale spre sfârșitul vieții, părintele a viețuit ca un călugăr din copilărie: în suferințe, în sărăcie și necinste de la cei din jur. Avea grijă să ne atragă atenția, dar mai ales să ne arate prin viețuirea sa, că monahismul nu înseamnă comoditate, într-o viață liniștită și lipsită de griji, iar făgăduințele călugărești le-a socotit întotdeauna înfricoșătoare și greu de împlinit. (...) A ținut însă cel mai mult

Sub îndrumarea și cu binecuvântarea PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul, Părintele Calistrat a intrat în cinul monahal în anul 2001

la cinstirea preoției și a ierarhiei bisericești în general. Întotdeauna vorbea despre preoție în cuvinte mărețe și îndemna credincioșii să asculte și să cinstească preoții, căci ei sunt „proorocii zilelor noastre”. A fi preot înseamnă a fi cărbune aprins, în care arde harul lui Dumnezeu: „a preotului este numai a zice și harul lui Dumnezeu lucrează”. Ei bine, părintele Calistrat a exemplificat prin viața sa aceste aspecte. Preoții și cei ce se pregăteau pentru preoție aveau ocazia ca în preajma părintelui să-și reîmprospăteze conștiința misiunii înalte la care au fost chemați.

Așa a viețuit și ne-a învățat Avva Calistrat, până când, în urma câtorva luni de grea suferință, și-a dat sufletul, curățit ca prin foc, în mâinile Celui ce răsplătește osteneala din viața aceasta cu odihna veșnică. Am aflat de vestea trecerii sale la Domnul când eram în drum spre spital pentru a-l vizita. Așa a rânduit Dumnezeu ca, pentru nevrednicia mea, să mă lipsesc de o ultimă blagoslovenie. Dar îl am în suflet, așa cum îl au și maicile de la Poglet, care se străduiesc să-și păstreze duhul mai departe. Cei ce au ocazia să ajungă în mănăstioara zidită și datorită rugăciunilor părintelui Calistrat vor simți cu siguranță pacea și binecuvântarea părintelui, în locul care i-a fost atât de drag. (Alexandru-Ionuț BURGHELEA, Student anul III, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” a Universității din București)

Visarion Puiu - întemeietorul primei episcopii a românilor din diaspora

Pe 10 august, membri și simpatizanți ai Asociației „Visarion Puiu” au evocat, la Roman și la Mănăstirea Neamț, momente importante din viața și activitatea celui pe care Nicolae Iorga îl numea, pe drept cuvânt, „călugărul ostaș”.

La solicitarea pr. redactor Dumitru-Gică Păduraru, PS Episcop Ioachim Băcăuanul a oferit un interviu pentru Radio Trinitas, în care a făcut referire la activitatea mitropolitului Visarion, așa cum Preasfinția Sa a cunoscut-o, în perioada în care a activat în Franța, știut fiind faptul că mitropolitul, a cărui activitate o comemorăm în luna august, a trăit în ultima parte a vieții sale în această țară.

PS Episcop Ioachim: Noi, cei care am făcut Seminarul la Mănăstirea Neamț, putem spune că am mers pe urmele lui Visarion Puiu. Acolo este casa lui, este piatra funerară, care nu a ajuns să-i mai acopere mormântul. Mitropolitul Visarion Puiu era foarte legat de Mănăstirea Neamț și, orice elev seminarist, care s-a format aici, s-a putut întâlni, sufletește cel puțin, cu personalitatea mitropolitului Visarion Puiu.

În perioada 1990-1991 am fost trimis de către Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, pe atunci Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, să-mi aprofundez studiile de doctorat în Teologie la Paris, la Institutul „Saint-Serge”. Însă, printre altele, mi-a indicat să adun orice informație despre viața lui Visarion Puiu în Franța. Aceasta, așa putea spune, a fost a doua

etapă a întâlnirii mele în duh cu marele mitropolit al Bucovinei. Iar când am revenit în țară, în calitate de vicar al Episcopiei Romanului, pot spune că m-am reîntâlnit cu mitropolitul Visarion, care a urmat cursurile seminarului teologic de aici și care a fost tuns în monahism în Catedrala arhiepiscopală din Roman, de către episcopul de atunci, Gherasim Safirin.

Pelerin forțat în Occident

Mitropolitul Visarion Puiu, până a ajuns în Franța, a fost în mai multe țări. Ne puteți da câteva detalii despre această perioadă a vieții sale?

Da, într-adevăr, se cunoaște foarte bine activitatea lui din țară, mai ales cea pe care a desfășurat-o ca episcop, pentru ca, ulterior, cronicile vremii să rămână tăcute. Foarte multe detalii s-au aflat după ce Biserica și-a recăpătat libertatea. După 1989 s-a reabilitat conștiința multor personalități, care au suferit pe timpul comunismului, una dintre acestea fiind și cea a mitropolitului Visarion Puiu. El a fost singurul episcop canonic din Sinodul Românesc, după cum se știe, care a rămas în afara granițelor țării, fără să cunoaștem conjunctura. Peregrinările sale au început în august 1944 - când a fost trimis de către Patriarhul Nicodim să participe la hirotonia episcopului din Zagreb -, apoi, în calitate de atunci, ca mitropolit al Basarabiei, a fost trimis în Occident. Astfel, după Zagreb, Croația,

**Visarion Puiu,
Mitropolitul
Bucovinei
(1940)**

a ajuns la Viena și după aceea la Praglia, o mănăstire din Italia, unde a rămas, se pare, până în 1947, când a trecut în Elveția, după care a ajuns în Franța, prin august-septembrie 1949. Activitatea desfășurată pe timpul șederii lui în Franța este, în cea mai mare parte, necunoscută.

Una dintre dorințele Mitropolitului Visarion Puiu, când a ajuns în Occident, a fost de a-i vedea pe români adunați într-o episcopie românească. Ne puteți spune câteva lucruri despre osteneala pe care Înaltpreasfințitul Visarion a dedicat-o acestui obiectiv?

În momentul plecării sale din țară, mitropolitul Visarion avea și experiența diasporei

Putem spune că Visarion Puiu a făcut prima biserică românească, prima organizare bisericească românească a unei episcopii în diaspora.

INTERVIU

rusești. Acolo erau organizate mai multe comunități ale celor proveniți din statele care se aflau în spațiile Cortinei de Fier - ruși albi, bulgari, iugoslavi, români. Cunoșcând fresca diasporei ortodoxe, Visarion Puiu a ajuns, fiind chemat, la Paris, la Biserica „Sfinților Arhangheli“, aproape de Sorbona. Aici, a organizat comunitatea românească conform legilor statului francez, ca o „asociație culturală“. În jurul acesteia s-au organizat românii, care erau deja în Franța și cărora li se adăugau cei care scăpau din România, după 1947-1948. Trebuie spus că, în vremea aceea, la Paris, în jurul acestei Biserici s-au strâns și remarcabili intelectuali, proveniți din sânul poporului român și care, prin operele lor, aveau deja un impact asupra culturii universale.

Mitropolitul Visarion Puiu adormit întru Domnul, la Viels-Maisons, Franța

Prima organizare bisericească a românilor din diaspora

Ajungând în acest context și în această comunitate, care căpăta formă juridică și se organiza și din punct de vedere bisericesc, Visarion Puiu, fiind un om luminat, își dă seama că trebuie să atașeze canonic comunitatea românească unei Biserici Ortodoxe recunoscute. Cum Biserica din țară era deja claustrată de statul comunist, singura Biserică accesibilă era așa numita „L'Eglise hors frontiere“ (Biserica din afara frontierelor), care își avea sediul în Statele Unite, dar reunea comunități ale diasporei ortodoxe din întreaga Europă. Mitropolitul Visarion intră în legătură cu episcopul rușilor albi din Europa, Ioan Maximovici. Astfel, mitropolitul ortodox încearcă să organizeze această comunitate și să dea canonicitate unității românilor din centrul Parisului.

Sub jurisdicția mitropolitului Visarion Puiu, care se afla la Paris, erau de fapt toți românii care locuiau în Italia și Spania, Germania și în țările din nordul Europei. Astfel s-a constituit Episcopia Românilor (liberi) din Occident.

Aceasta a fost organizarea impusă de contextul istoric de atunci. Însă, în contextul actual, consider binevenit apelul Preafericitului Patriarh Daniel, care îi îndeamnă pe toți românii din diaspora să vină sub omoforul Bisericii Mame.

Așadar, putem spune că preindicativul organizației bisericești actuale este dat de acest mare mitropolit, Visarion Puiu, care a făcut prima biserică românească, prima organizare bisericească românească a unei episcopii în diaspora.

„Mitropolitul ortodox Besarion“

Când ați ajuns, la începutul anilor nouăzeci, la studii în Franța, comunitatea românească ce mai știa despre Visarion Puiu?

Din păcate, activitatea lui era foarte puțin evocată.

Din momentul organizării episcopiei românilor din diaspora și-a dorit ca aceasta să fie sub jurisdicția Bisericii Mame. Dar, cum contextul istoric nu era favorabil și cum, probabil, el a exprimat această idee mai accentuat, în diverse momente, nefiind pe placul celorlalți, acest fapt a dus la excluderea ierarhului din comunitatea din strada Jean

de Beauvais, Paris, dat fiind că, prin natura situației și organizării administrative, membrii acesteia puteau decide cine face parte din aceasta și cine nu. Mitropolitul Visarion, cu tristețe, s-a retras acolo unde a fost primit, într-un sat din nordul Franței. Acolo a rămas, însingurat, până ce și-a dat obștescul sfârșit. A fost înmormântat de doi preoți ruși și în prezența unor prelați catolici, ca un anonim.

În perioada în care m-am aflat în Franța, urmând cuvântul mitropolitului care m-a trimis în Occident, am fost în satul respectiv și am constatat că amintirea sa era încă vie, deși trecuseră aproape 30 de ani de la mutarea sa la cele veșnice, în anul 1964. Am găsit locuitorii ai satului, care-și aminteau încă de „mitropolitul ortodox Besarion“.

Reînhumat în cimitirul Montparnasse

Ne-ați spus că, în 1992, osemintele mitropolitului Visarion Puiu au fost luate din Viels-Maisons și au fost duse la cimitirul Montparnasse, din Paris. Ne puteți oferi câteva detalii?

Da, într-adevăr, mitropolitul Visarion a murit în exil - exilat fiind chiar și de românii

Cu ocazia comemorării din acest an a avut loc lansarea oficială a unui blog dedicat exclusiv memoriei Mitropolitului martir Visarion Puiu.

din diaspora - în Viels-Maisons, acolo unde a trăit ultimii ani ai vieții sale. De acolo osemintele sale au fost strămutate - în mare taină - la Paris, în cimitirul Montparnasse.

După 1990, comunitatea românească de la Paris era condusă de părintele Mihai Constandache, care e plecat din părțile noastre, ale Bacăului, de la Târgu Ocna. Când am ajuns în Occident am intrat în legătură cu părintele, care a fost de acord să mă primească și pe mine la slujbă, pentru a cânta la strană - la biserica unde a cântat și Brâncuși - la biserica ce deservea comunitatea românilor din Paris.

Părintele Mihai Constandache a început demersurile ca osemintele mitropolitului Visarion Puiu să fie aduse în cimitirul Montparnasse, unde comunitatea românească detinea un mormânt. S-au făcut cele necesare pentru translarea osemintele mitropolitului Visarion. Procedura este foarte riguroasă, în Franța, iar părintele Mihai Constandache s-a ocupat de această problemă vreme de 2 ani. De soluționarea ei, din punct de vedere juridic, s-a ocupat - un prieten al nostru, nepotul părintelui - domnul Gheorghe Constandache, care acum este în Elveția.

În contextul acesta, translarea osemintelor a devenit mai simplă. Domnul Costandache s-a implicat în obținerea documentelor necesare deshumării și înhumării, dar și a transportării acestora prin diferitele departamente ale Franței. Dat fiind că legea franceză este foarte strictă în această direcție, domnul Gh. Costandache a înlesnit lucrurile, astfel încât, într-o singură noapte, în secret, osemintele mitropolitului Visarion au fost deshumate din acel cimitir din sătucul din nordul Franței și înhumate în cimitirul Montparnasse. Dumnezeu mi-a dat mie această bucurie, de a participa la reînhumarea osemintelor ierarhului Visarion.

Documentele de translare s-au definitivat între timp, dar osemintele marelui mitropolit fuseseră deja depuse nu departe de cele ale lui Brâncuși, Eugen Ionesco, părintelui Virgil Gheorghiu, Elvira Popescu, Emil Cioran etc.

Așa cum în mare taină a fost înmormântat, tot așa în mare taină a fost reînhumat. Doar doi oameni au participat la acest moment, eu și dl Gh. Costandache. Aceasta fiind situația, nu am putut vedea toate osemintele lui, deoarece a fost adus într-un coșciug, iar acestea se pecetluiesc. A fost depus într-un mormânt care aparține, așa cum am mai spus, Bisericii, fiind donat de către o familie de români.

Nutrim speranța că vor mai fi încă o dată strămutate din cimitirul parisian și se vor aduce în țara pe care a părăsit-o în circumstanțe atât de vitrege. Sper ca Dumnezeu să-mi dea zile să trăiesc și acest eveniment.

Ucenicii Mitropolitului Visarion Puiu

Împlinirea a 46 de ani de la urcarea la Cer a Mitropolitului martir Visarion Puiu (1879 - 1964) a prilejuit, și în acest an, o serie de acțiuni comemorative organizate la inițiativa asociației care îi poartă numele.

Astfel, cu binecuvântarea *PS Ioachim Băcăuanul*, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, manifestările au debutat cu o slujbă de pomenire oficiată la Catedrala Arhiepiscopală „Sf. Cuvioasă Parascheva”, locul unde, la 22 decembrie 1905, a fost tuns în monahism și a primit numele de *Visarion*.

Ziditori întru memoria marelui prelat

Printre cei care au participat la comemorarea marelui prelat și cărturar, în acest an, au fost prezenți și doi preoți din Italia (unde a fost găzduit câțiva ani în perioada pribegiei sale din exil, la Mănăstirea Maguzzano-Verona), care desfășoară activitate misionară în Moldova, precum și *Pr. Ioan Neculoiu*, din Făgăraș. „În decursul celor peste zece ani de când membrii Asociației „Visarion Puiu” și-au propus să rea-

biliteze în memoria românilor personalitatea grandioasă a celui comemorat, s-a întâmplat ca foarte multe persoane să ni se alăture în înfăptuirea acestei opere ziditoare. Mulți dintre aceștia sunt români, oameni de o înaltă ținută intelectuală, însă alături de noi au venit și străini, aici remarcând în mod deosebit prestațiile *Pr. Manuel Oliveira* sau ale *Prof. Drd. Marcian Marynowski*, din Polonia. Cu ocazia comemorării din acest an, am avut plăcuta surpriză să ne întâlnim cu încă un asemenea ucenic, *Pr. Ioan Neculoiu*, venit din Ardeal, de la Făgăraș”, a spus părintele protopop Florin Țuscanu.

Visarion Puiu în spațiul virtual

Tot cu ocazia comemorării din acest an, a avut loc lansarea oficială a unui blog dedicat exclusiv memoriei Mitropolitului martir Visarion Puiu, astfel că cei care cunosc mai puțin viața și activitatea marelui ierarh pot afla informații relevante accesând adresa de internet www.visarionpuiu.centerblog.net Blogul este realizat prin strădania soților *Vasile și Nicoleta Danci* - jurnalist, respectiv profesor de informatică - și, chiar dacă se află în fază de lucru, acesta este în măsură să ofere repere importante, bine documentate, legate de memoria celui comemorat la început de august. **(Bogdan MOROȘANU)**

Dumnezeirea Sfântului Duh, ca și celelalte prerogative ale Duhului Sfânt, aveau să fie demonstrate la Sinodul II Ecumenic.

DOSAR

Istoricul Crezului constantinopolitan*

După ce au fost condamnați la Sinodul I Ecumenic, arienii și-au îndreptat virulența atacurilor împotriva Duhului Sfânt, încercând să impună anularea dumnezeirii acestuia, pornind de la ideea că El este o creatură a Fiului, având o poziție intermediară între Dumnezeu și creatură. Acești eretici s-au mai numit macedonieni sau maratoni- eni. Denumirea de macedonieni provine de la numele episcopului semiarian Macedoniu, depus din scaun în anul 360, de Sinodul din Constantinopol, ca eretic. Când Macedoniu a murit, conducerea pnevmatomaților a luat-o diaconul Maratoniu, hirotonit de Macedoniu ca episcop de Nicomidia.

Egalitatea și deoființimea Duhului Sfânt cu Tatăl, precum și cu Fiul au fost apărate și teologhisite, împotriva pnevmatomaților, de marii Părinți și teologi ai secolului al III-lea: Sfântul Chiril al Ierusalimului, Sfântul Atanasie Cel Mare, de Părinții Capadocieni: Sfântul Vasile Cel Mare, Sfântul Grigorie de Nazians și Sfântul Grigorie de Nyssa, de Sfântul Didim Alexandrinul, zis „Cel Orb”, și de Sfântul Ambrozie al Milanului.

Formularea învățăturii ortodoxe despre Duhul Sfânt

Dumnezeirea Sfântului Duh, ca și celelalte prerogative ale Duhului Sfânt, aveau să fie demonstrate la Sinodul II Ecumenic. Acest sinod a fost convocat de Împăratul Teodosie I, la Constantinopol, în anul 381, la care au participat 150 de sinodali. La Sinodul I Ecumenic președinți au fost Sfântul Eustațiu al Antiohiei și Sfântul Alexandru al Alexandriei. La Sinodul II Ecumenic, președinte al lucrărilor a fost Sfântul Grigorie de Nazians. Părinții Sinodului II Ecumenic, după ce păstrează și confirmă mai pe larg învățătura ortodoxă de la Niceea, exprimată în simbol, despre Dumnezeu Tatăl Creatorul și

Interior din Biserica „Sf. Irina” din Constantinopol, unde s-a desfășurat Sinodul al II-lea Ecumenic

Proniatorul a tot ceea ce există, despre Dumnezeu Fiul întrupat, Domnul nostru Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, condamnă erezia pnevmatomaților și mărturisesc în mod expres credința în Duhul Sfânt, cea de a 3-a persoană a Sfintei Treimi (articolul 8).

În mărturisirea credinței în Duhul Sfânt, Sfinții Părinți nu au introdus termenii Dumnezeu și „de o ființă”, ca în articolul 2, dedicat dumnezeirii lui Hristos, pentru a menaja pe creștinii care se fereau de orice formulă nouă, chiar dacă aceasta nu făcea altceva decât să exprime mai direct și mai clar învățătura ortodoxă a Bisericii. Prudența Sfinților Părinți sinodali s-a dovedit eficace. Erezia lui Macedoniu a fost părăsită; formularea învățăturii ortodoxe despre Duhul Sfânt fixată în sinodul constantinopolitan a rămas neschimbată, fiind confirmată de celelalte sinoade ecumenice (în special de si-

noadele III și IV ecumenice). Împreună cu întregul text al simbolului Niceo-constantinopolitan, pe care îl folosește peste tot în slujbe și rugăciunile sale Biserica Ortodoxă, dumnezeirea Duhului Sfânt este exprimată în mărturisirea Sinodului II Ecumenic, adică în articolul 8 al Simbolului, prin atributul „Domnul de viață Făcătorul”, care implică, pentru Duhul Sfânt, plenitudinea dumnezeirii.

Încheierea dogmei Sfintei Treimi

Consubstanțialitatea Duhului Sfânt cu Tatăl și cu Fiul este indicată și subliniată în mărturisirea Sinodului II Ecumenic, îndată după ce se arată modul provenirii lui din Tatăl (precedere), prin cuvintele: „Cel ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și slăvit...”, care exprimă, în alți termeni, deoființimea și egalitatea celor Trei

Prin Duhul Sfânt, Dumnezeu se face
cunoscut oamenilor, în Biserică,
încorporându-i în Sine, ca mădulare
ale trupului Său, prin Sfintele Taine.

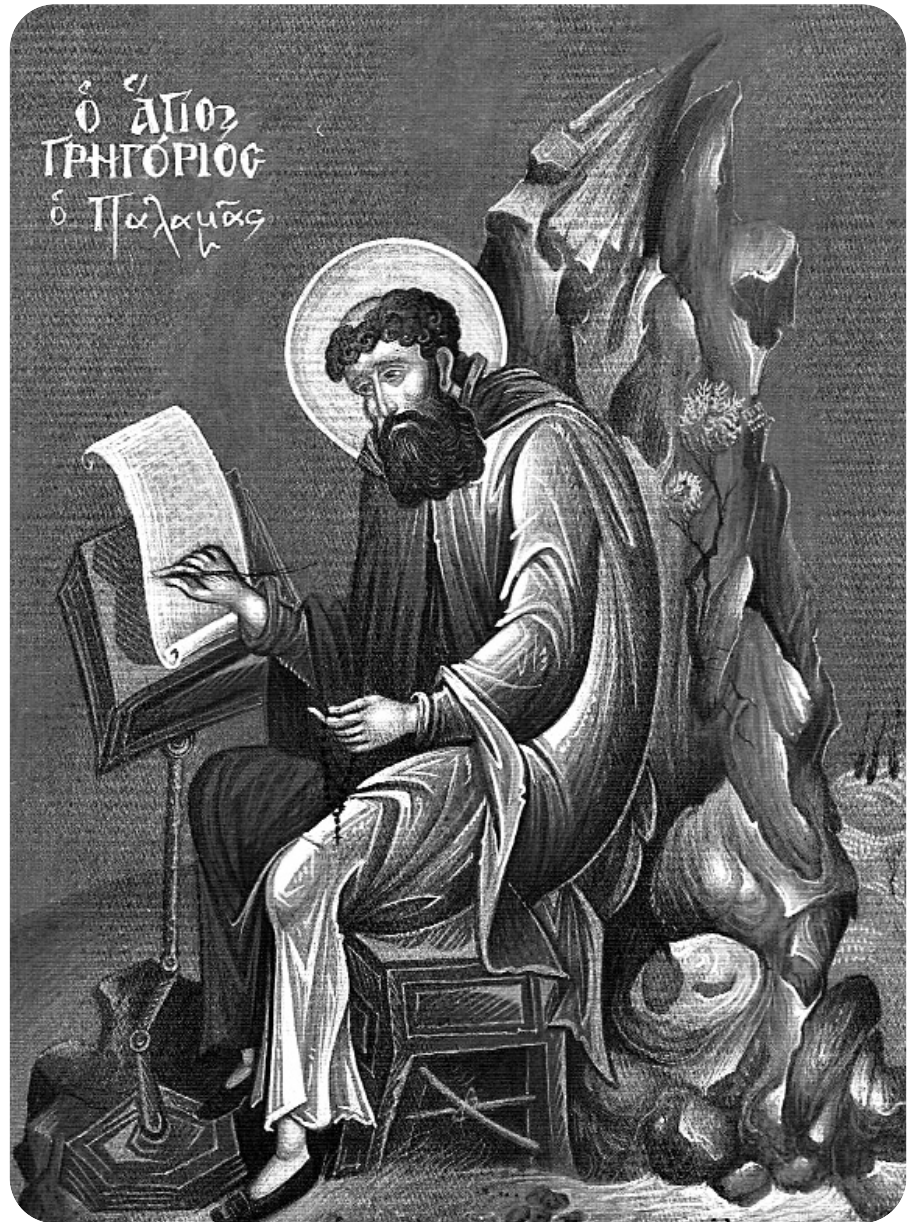
persoane divine. Mai departe, în același articol al Simbolului, Duhul Sfânt este arătat ca grăind prin prooroci, descoperind, deci, pe Dumnezeu oamenilor, cum ne încredințează, de altfel, și Sfântul Apostol Pavel prin cuvintele: „Cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit, și la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El». Iar nouă ni le-a descoperit Dumnezeu prin Duhul Său, fiindcă Duhul toate le cercetează, chiar și adâncurile lui Dumnezeu. (I Corinteni 2, 9-10). Duhul Sfânt este suflul și viața Bisericii, este plenitudinea vieții dumnezeiești revărsate în Biserică prin Iisus Hristos. Prin Duhul Sfânt, Dumnezeu se face cunoscut oamenilor, în Biserică, încorporându-i în Sine, ca mădulare ale trupului Său, prin Sfintele Taine, care sunt lucrările lui Hristos în Duhul Sfânt. Iată aici rațiunea pentru care Simbolul Constantinopolitan formulează, succint, învățătura despre Biserică, indicându-i notele ei specifice: unitatea, sfințenia, sobornicitatea și apostolicitatea (articolul 9), învățătura despre Botez și, prin aceasta, despre toate Tainele Bisericii (articolul 10) și învățătura despre învierea morților (articolul 11) și viața veșnică (articolul 12).

Cu mărturisirea credinței în Duhul Sfânt, la Sinodul II Ecumenic, se încheia, în toate elementele ei, dogma Sfintei Treimi, ca bază a mărturisirii noastre în Hristos. Fiul și Duhul Sfânt își au originea în Tatăl mai înainte de totii vecii, Fiul prin naștere, iar Duhul Sfânt prin purcedere. „Noi cunoaștem că există deosebiri între naștere și purcedere, dar care este modul deosebirii nu știm deloc. Nașterea Fiului din Tatăl și purcederea Sfântului Duh sunt simultane“ (Sfântul Ioan Damaschin, Dogmatica 1, 8).

Adaosul „Filioque“

Biserica romano-catolică a introdus în Crez adaosul „filioque“, adică purcederea Duhului Sfânt și de la Fiul. Pe baza textului din Evanghelia Sfântului Ioan capitolul 15, versetul 16, toți Sfinții Părinți învață purcederea Duhului Sfânt numai de la Tatăl și nu și de la Fiul. Singurul principiu în Treime este Tatăl. A susține „filioque“ înseamnă a afirma nedeplinătatea Tatălui în a purcede pe Duhul Sfânt. Dar dacă este nedeplin în a purcede pe Duhul Sfânt, înseamnă că a fost nedeplin și în a naște pe Fiul. „Filioque“ sparge unitatea și comuniunea desvârșită a Persoanelor Sfintei Treimi.

Sfântul Grigorie Palama (†1359) teologhisește: „Pe Acesta (pe Duhul) Îl cere de la Tatăl ca Duh al Adevărului și al Înțelepciunii și al Cuvântului... și prin el se bucură, împreună cu Tatăl, care se bucură de El (de Fiul)... Căci Duhul Sfânt este această bucurie, dinainte de veci, a Tatălui și a Fiului, fiind comună lor în ce privește folosirea, pentru care fapt este trimis, de amândoi, la cei vrednici. Dar este numai al Tatălui în

Sf. Grigorie Palama, unul dintre teologii Sfintei Treimi

ce privește existența, de aceea numai din El purcede“ (Capetele Teologice, capitolul 36). În sensul acesta, Duhul Sfânt face legătura între Tatăl și Fiul, fără să înceteze a fi o persoană distinctă și fără să purceadă și de la Fiul. Adaosul „filioque“ în Crez nu are justificare scripturistă și patristică, precum nu are o bază logică pentru raționamentul dogmatic.

„Crezul“ în cultul divin ortodox

Simbolul Niceo-Constantinopolitan este sinteza învățaturii Bisericii, care explică apartenența noastră eclesială și de care este dependen-

tă însăși mântuirea noastră. De aceea, Crezul se rosteste la Botez și la Sfânta Liturghie. La Botez pentru a arăta că noul botezat primește credința cea adevărată în Sfânta Treime și devine membru al Bisericii în care se păstrează adevărul atotcuprinzător al mântuirii omului.

La Sfânta Liturghie, prin rostirea Crezului, se arată că aducerea jertfei se face numai de cei care sunt în credința cea adevărată. Numai credincioșii care păstrează credința (dogma) adevărată pot participa la jertfa lui Hristos că să învieze cu El.

Crezul este dovada iubirii lui Dumnezeu față de noi și mărturisirea Lui de către noi este recunoașterea acestei dovezi a iubirii Lui. Iar

Sfântul Maxim Mărturisitorul vede în rostirea comună a Crezului, după sărutarea reciprocă, semnul veșnicei mulțumiri și preaslăviri unite și unitare a lui Dumnezeu de către noi.

DOSAR

mărturisirea Lui în comun este manifestarea iubirii noastre întreolaltă întemeiată pe iubirea Lui față de noi. E o manifestare a sobornicității Bisericii în dreapta credință întemeiată pe mărturisirea comună față de noi și a dragostei noastre față de El și între noi, mai ales că îl rostim în toate Bisericile.

Rostirea comună a Crezului, semnul veșnicei mărturisiri

Mărturisirea credinței noastre în nemăsurată iubire a lui Dumnezeu față de noi este revelată prin faptul că Însuși Fiul lui Dumnezeu Cel de o ființă cu Tatăl, s-a făcut pentru noi și pentru a noastră mântuire om, S-a răstignit și a înviat ca să ne asigure și nouă Învierea și viața veacului ce va să vie. Credincioșii se pregătesc prin mărturisirea comună a Crezului să primească pe Același Hristos prin Sfânta Împărtășanie, așa cum se pregătesc să-L primească în Taina Botezului, sau să-L reprimească în Taina Mărturisirii sau, în sfârșit, cum se pregătesc cei ce urmează să primească harul Arhieriei. Sfântul Maxim Mărturisitorul vede în rostirea comună a Crezului, după sărutarea reciprocă, semnul veșnicei mulțumiri și preaslăviri unite și unitare a lui Dumnezeu de către noi. El teologhisește astfel: „Mărturisirea dumnezeiescului Simbol al Credinței, făcută de către toți, înseamnă mărturisirea tainică ce o vom aduce în vecii vecilor preînțeleptei purtări de grijă a lui Dumnezeu, prin rațiunea și motivele uimitoare prin care ne-am mântuit (P.G. 91, col. 796). De aceea, expresia „Ușile, Ușile...” poate avea și sensul: „deschide-ți ușile minții voastre pentru înțelegerea conținutului mântuitor al Crezului”

Rostirea Crezului se încheie cu asigurarea vieții veșnice pe seama noastră, de pe urma Întrupării, răstignirii și a Învierii Fiului lui Dumnezeu pentru noi. În ea se arată deplinătatea iubirii lui Dumnezeu pentru noi. Mărturisind cre-

dința în ea mărturisim iubirea desăvârșită și veșnică a lui Dumnezeu față de noi. În vreme ce credincioșii rostesc Crezul, preotul rosteste și el Crezul și ridică aerul de pe Sfântul Disc și Sfântul Potir, legându-l deasupra lor. Natura cosmică nu mai acoperă pe Hristos Mântuitorul Care se jertfește, ci se clatină de teamă în jurul Lui. Iubirea lui Dumnezeu revelată prin Hristos Cel întrupat și jertfit se cunoaște în vremea mărturisirii a ceea ce a făcut El pentru noi și prin această arătare descoperită a jertfei și Învierii lui Hristos. Arătarea lor descoperită pune în stare de cutremur toată creația, inclusiv cea îngerească, amintind de cutremurul ce s-a petrecut la răstignirea și Învierea Domnului, când îngerul a ridicat piatra de pe mormânt (Matei 27, 51; 28, 2). De aceea, după articolul al 5-lea al simbolului („Și a înviat a treia zi după Scripturi”) încețază clătinarea „aerului”. Învierea a fost actul cel mai minunat și mai iubitor al Preasfintei Treimi față de om și creația Sa.

Generalizarea rostirii Crezului

Simbolul Niceo-Constantinopolitan este sinteza învățurii Bisericii, bazată pe Revelația divină. În el se cuprind implicit, într-o formă concentrată, nu numai dogma hristologică, formulată și aprofundată la Sinoadele III, IV și VI Ecumenice, ci și cea mariologică (Sinodul V Ecumenic) și cultul sfinților și al icoanelor, întemeiate pe Întruparea Fiului lui Dumnezeu (Sinodul VII Ecumenic).

Dat fiind cuprinsul său doctrinar atotcuprinzător, Crezul, pe care îl rostim cu evlavie în sfintele lăcașuri și despre care învăță elevii la ora de religie, a înlocuit toate celelalte forme de mărturisire a credinței, până la anul 381, generalizându-se într-un timp foarte scurt, prin lucrarea Providenței divine, în cultul Bisericii Ortodoxe de pretutindeni. (pr. prof. Ctin LEONTE)

* CONTINUARE DIN NUMARUL TRECUT (CRONICA ROMANULUI, AN II (X), NR. 7, IULIE 2010, PG. 22-24)

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Pr. conf. Dr. Ștefan C. Alexe, *Sfântul Atanasie cel Mare. Împlinirea a 1600 de ani de la moartea sa*, „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, anul 1973, nr. 11-12;
2. Pr. Nicolae Chifăr, *Istoria Creștinismului*, Vol. II Ed. Trinitas, Iași, 2000;
3. Pr. prof. Ioan Rămureanu, *Sinodul I Ecumenic de la Niceea de la 325. Condamnarea ereziei lui Arie. Simbolul Niceean*, „Studii Teologice”, Anul 1987, nr. 1-2;
4. Idem, *Lupta Ortodoxiei contra arianismului de la Sinodul I Ecumenic până la moartea lui Arie*, „S.T.”, anul 1961, nr. 1-2;
5. Idem, *Sinodul al II-lea Ecumenic de la Constantinopol (381). Învățătura despre Sfântul Duh și Biserica. Simbolul Constantinopolitan*, „S.T.” (1969), nr. 5-6;
6. Diac. Constantin Voicu, *Problema homoousios la Sfântul Atanasie cel Mare*, „Mitropolia Olteniei”, anul 1963, nr.1-2;
7. Pr. Nicu Dumitrescu, *Cele șapte personalități de la Niceea (325)*, Ed. Napoca-Star, Cluj, 2001;
8. Pr. Emanoil Băbuș, *Introducere în Istoria Bisericească Universală*, Ed. Sophia, București, 2003;
9. Eusebiu de Cezareea, *Vita Constantini*, în *Scrieri*, Partea a II-a, trad.și note de Radu Alexandrescu, în colecția „P.S.B” vol.14 Ed. IBMBOR, București 1991;
10. Sfântul Ambrozie, *Despre Sfântul Duh*, trad. Rom. de Vasile Răducă, Ed. Anastasia, București 1997;
11. Pr. Prof. Dumitru Radu, *Hotărârile dogmatice ale sinodului II Ecumenic (381)-sinteză a învățurii de credință-în spiritualitatea ortodoxă*, „B.O.R.” anul 1981, nr. 7-8;
12. Pr. prof. Dumitru Popescu, *Aspecte noi în problema „Filioque”*, „Ortodoxia”, anul 1974, nr. 4;
13. Pr. prof. Dumitru Stăniloae, *Relațiile treimice și viața Bisericii*, „Ortodoxia” anul 1964, nr. 4;
14. Idem, *Studii catolice recente despre Filioque*, „S.T.” anul 1973, nr. 7-8;
15. Idem, *Spiritualitate și comuniune în Liturgia Ortodoxă*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1976.

„Binecuvântăm începutul anului școlar 2010-2011“

□ Mesajul PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul adresat elevilor și pedagogilor, la începutul anului școlar 2010-2011 □

În fiecare an, la mijlocul lunii septembrie, școala românească îmbracă haina emoției începutului de an școlar. De la colegiile cele mai renumite și până la modestele școlite din cele mai greu accesibile cătune, se simt intensitatea momentului și entuziasmul, prospețimea plină de speranța devenirii. După o vacanță reconfortantă, școala și-a redeschis portile, invitându-și elevii să guste din nectarul cunoașterii, dând fiecăruia după propria capacitate și disponibilitate.

În spațiul românesc, școala este prelungirea pridvorului Bisericii, făcând din cult și cultură o unitate de fond, dând ființei umane sursa completă și transfiguratoare a devenirii sale. Legătura intimă dintre Biserică și Școală se justifică și prin aceea că începutul de an școlar corespunde oarecum începutului anului bisericesc. Educația și spiritualitatea nu trebuie să se manifeste în planuri paralele, chiar dacă unele curente contemporane au creat breșe, care par irecuperabile, între știință și religie, ci ele trebuie să devină un tot unitar, asemenea unei ființe în care mintea și inima s-au regăsit într-o unitate restaurată, căci Școala și Biserica sunt rațiunea și simțirea ființei naționale.

Biserica binecuvintează activitatea educațional-formativă desfășurată în școală de către profesori, care sunt asemenea sculptorilor ce prin cuvânt cioplesc mințile și caracterele atâtor generații care cresc în societate, purtând amprenta lor. Tinerii trebuie să constientizeze faptul că cele trei cicluri școlare preuniversitare

sunt etape ale asimilării informaționale, dar în același timp, poate mai important, punctul de plecare spre un destin asumat.

Trăim într-o societate atinsă de criza economică, în care unii copii, deși ar dori, nu pot beneficia de o educație decentă în cadrul școlar, în timp ce alții abandonează școala din cauza unor conjuncturi nefavorabile sau plăgi ale imoralității. În aceste condiții, trebuie să ne adunăm spiritul și să alegem școala, ca cea care singură detine formula depășirii acestor neajunsuri.

Să nu uităm niciodată că Dumnezeu există, că ne iubește și este singurul care ne dăruiește puterea de a depăși orice fel de criză, economică sau spirituală, și Cel care ne garantează, în perspectiva veșniciei, la orice vârstă biologică ne-am afla, că rămânem copiii Săi, veșnic însetați de

PS Ioachim Episcop-vicar Băcăuanul în mijlocul colectivului de elevi și cadre didactice ale școlii „Al. I. Cuza“ din Bacău (19 aprilie a.c.)

cunoaștere și în permanentă binecuvântați din veșnicul izvor al cunoștinței.

Binecuvântăm începutul anului școlar 2010-2011, cu nădejdea sporită că Dumnezeu va ilumina mintile tuturor copiilor și tinerilor școlari ca să poată aduna din cărțile deschise ca o floare nectarul științei ziditoare în perspectiva formării noilor vlăstare din arborele neamului din care fac parte.

Seminarul „Sf. Gheorghe“, primul între liceele teologice din țară

Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Gheorghe“ din Roman este una dintre cele mai vechi instituiții de învățământ liceal din centrul Moldovei, fiind înființat în anul 1858 și reprezentând, de-a lungul istoriei, un izvor nesecat, de unde tinerii s-au putut împărtăși din tezaurul învățăturilor de credință ale Bisericii.

Personalul didactic al acestei școli, condus astăzi, cu binecuvântarea Preasfântului Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, de către PC Pr. Simică Palade, a fost și este preocupat permanent de evo-

luția intelectuală și spirituală a tinerilor care doresc să se implice în mod activ în viața Bisericii.

Rezultatele bune obținute de-a lungul timpului de elevi, la examenele de bacalaureat, la olimpiadele școlare, la diferitele concursuri și festivaluri naționale și internaționale sunt astăzi reconfirmate de locul fruntaș pe care îl ocupă seminarul nostru într-un top realizat la nivel național pentru instituțiile de învățământ liceal.

În topul celor mai bune licee din România pentru anul 2010, top realizat de site-ul educațional AdmitereLiceu.ro, Seminarul Teolo-

gic Ortodox „Sf. Gheorghe“ din Roman ocupă primul loc la nivel național, la secțiunea seminariilor teologice - școli vocaționale, clasându-se pe același loc și în topul tuturor liceelor din județul Neamț. Acest clasament a fost alcătuit avându-se în vedere următoarele criterii: media de admitere (50%), media de la examenul de BAC (30%) și media rezultatelor obținute la olimpiade (20%). Au primit punctaje 1.516 școli din întreaga țară, colegii naționale, licee vocaționale, licee tehnice și școli de arte și meserii. (arhid. Adrian CIOBANU)

Scopul reintroducerii religiei ca disciplină de învățământ în școală este de a modela caractere și de a-l apropia pe om de Dumnezeu.

BISERICA
ȘI ȘCOALA

Valorificarea moral-educativă a vieții sfinților în cadrul orelor de religie

Religia reprezintă legătura liberă, conștientă și personală a omului cu Dumnezeu. Ea nu se poate mărturisi decât prin trăire și viață religioasă, prin aceea înțelegându-se ceea ce omul simte, gândește și se manifestă față de Dumnezeu în anumite momente ale vieții.

Ca disciplină de învățământ, ea are rolul unui liant între disciplinele care L-au pierdut, sau din diferite motive nu L-au cunoscut niciodată pe Dumnezeu. Sunt multe întrebări la care elevii nu găsesc răspunsuri doar din materiile studiate. Astfel, vor înțelege mai bine rostul omului în lume și ordinea perfectă pe care Proniatorul a stabilit-o. Ea este așadar o necesitate a fiirii umane, nu numai o poruncă a lui Dumnezeu și se manifestă ca o sete de cunoaștere.

Scopul reintroducerii religiei ca disciplină de învățământ în școală este de a modela caractere și de a-l apropia pe om de Dumnezeu. Ea trebuie să fie studiată la diferite niveluri deoarece dezvoltarea psiho-fizică durează până la terminarea liceului și influențează modul de gândire a viitorului om matur. Pentru realizarea acestui obiectiv, valorificarea moral-educativă a cultului sfinților este de mare importanță.

Cultul sfinților în Ortodoxie

Cultul Sfinților a ocupat și ocupă un loc deosebit în evlavia și viața Bisericii. Ei sunt mijlocitorii și protectorii noștri în fața tronului lui Dumnezeu. Prezența lor binecuvântată în Biserică se manifestă prin viața demnă de urmat, prin icoanele și moaștele făcătoare de minuni. Sfinții sunt prietenii noștri care se roagă și ne ajută în lupta cu toate încercările vieții de aici și

în străduințele fiecăruia de a păstra mereu legătura conștientă cu Mântuitorul Hristos.

În Ortodoxie cultul sfinților se întemeiază pe două puncte de credință: pe de o parte credința că omul, primind Tainele Bisericii, primește harul ca energie necreată a Lui Dumnezeu, și prin această energie sau lucrare își curăță viața personală de patimi; iar pe de altă parte credința în continuarea unei astfel de vieți spre veșnica existență viitoare.

Cele două puncte de credință, implicate în cultul sfinților în Ortodoxie, au o solidă temelie evanghelică sau apostolică.

Din exemple, elevii învață cel mai bine

Despre sălășluirea Lui Hristos, sau a Duhului Său, respectiv a puterii și lucrării dumnezeiești necreate în cei ce se alipesc cu credință de Hristos, vorbește Mântuitorul de nenumărate ori „*Dacă Mă iubește cineva, păzi-va cuvântul Meu și Tatăl Meu îl va iubi pe el și vom veni la el și ne vom face locaș la el* (Ioan 14, 23). Sau: „*Nu vă voi lăsa singuri, ci voi veni la voi*” (Ioan 14, 18). Și precizând că această sălășluire nevăzută sau dohovnicescă în cei ce vor crede în El va avea loc după ce se va înălța la cer, spune „*Încă puțin timp și lumea nu Mă va mai vedea, voi*

însă Mă veți mai vedea; pentru că Eu sunt viu și voi veți fi vii. În ziua aceea veți cunoaște că Eu sunt Tatăl Meu și voi întru Mine și Eu întru voi” (Ioan 14, 19-20).

Din exemple elevii învață cel mai bine, așa că minunile făcute de sfinți sunt o mărturie clară a faptului că Dumnezeu este cu ei și îi iubește foarte mult. O parte din ei au făcut minuni chiar în timpul vieții pământene. Așa, proorocul Elisei vede fapta rea a slujitorului său, Ghizei și o pedepsește (IV Regi 5, 26), deasemenea el știe ce se va întâmpla la curtea regelui Siriei (cf. IV Regi 6, 12), Sfântul Apostol Petru învie pe Tavita la Iope (Fapte 9, 36-42), ca mai apoi, împreună cu Sfântul Ioan la templu, să vindece un olog din naștere (Fapte 20, 9-12), Sfântul Apostol Pavel învie pe tânărul Eutihie la Troa (Fapte 20, 9-12). Puterea lucrării minunate a sfinților nu izvoră numai din persoana lor, ci și din lucrurile întrebuinate de ei. Astfel, de exemplu, cu mantia lui Ilie sunt despărțite apele Iordanului (IV Regi 2, 14), iar osemintele lui Elisei învie un mort (IV Regi 13, 21). Umbra Sfântului Apostol Pavel avea darul de a vindeca bolnavii pe care-i umbra (Fapte 5, 15), iar în Faptele Sfinților Apostoli ni se spune că „*Dumnezeu făcea prin mâinile lui Pavel minuni neobișnuite, încât și peste cei ce erau bolnavi se puneau ștergare sau șorturi purtate de Pavel, iar bolile se depărtau de la ei*” (Fapte 19, 11-12).

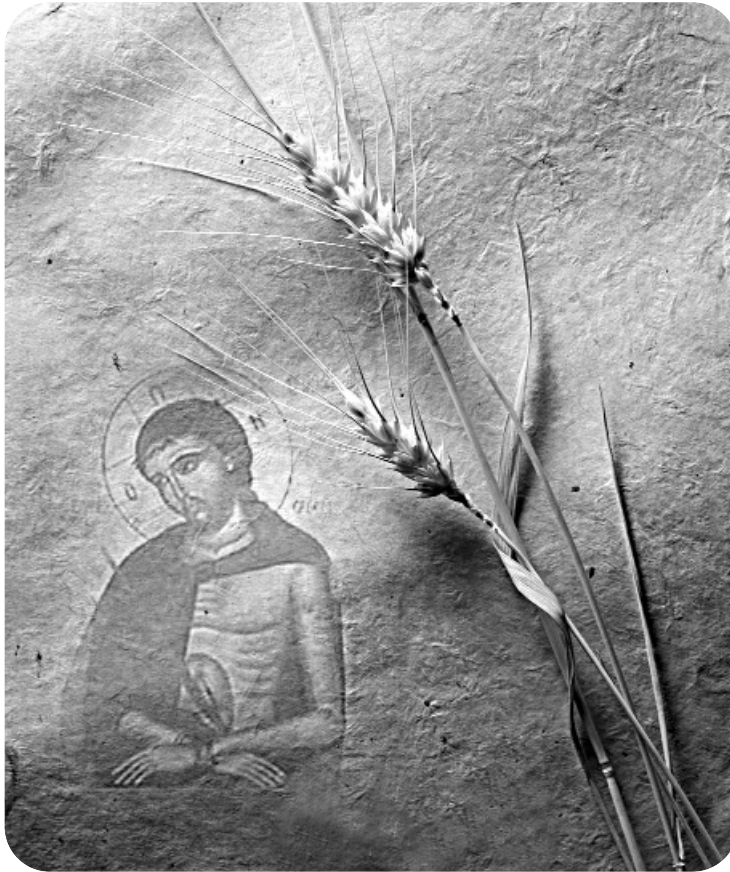

Prin ora de religie elevii învață că sfinții sunt pentru noi mărturii clare ale faptului că omul, datorită virtuților dobândite în această viață, își poate atinge scopul - mântuirea.

Toate aceste fapte minunate au o însemnătate aparte pentru sufletul curat al elevilor și sunt semne ale prezenței și lucrării lui Dumnezeu în lume, prin oamenii săi aleși. Astfel, ora de religie se transformă într-un izvor de apă vie, devine o oră practică.

Sfinții, mărturii ale realității mântuirii

Complexitatea sfințeniei și a trăsăturilor sfântului este evidentă. Prin ora de religie elevii învață că sfinții sunt pentru noi mărturii clare ale faptului că omul, datorită virtuților dobândite în această viață, își poate atinge scopul - mântuirea. Ei ne aduc lumina lui Hristos, ne sunt călăuzitori spre Rai și ne întăresc în credință prin viața și patimile lor. Atitudinea lor eroică, curajul, răbdarea suferințelor și statornicia în credință, sunt pilde grăitoare la temelia oricărui bun creștin. Spre argumentare, luăm exemplul Sfintei Felicită, care fiind întemnițată, zicea: „*Acum sunt eu cea care sufer*. Altul va suferi în mine, pentru că și eu voi suferi pentru El”. La fel a fost și Sfântul Alexandru, care era medic, și „nu scotea niciun suspin și niciun strigăt, ci el se întreținea cu Dumnezeu în inima sa”. Despre Sfânta Blandina, care a suferit moarte martirică împreună cu fiul ei, Pontic, în vârstă de 15 ani, se spune că fiind supusă la cele mai mari chinuri „nu simțea nimic din cauza ardoarei credinței sale, a fermității nădejzii și a atenției cu care se întreținea cu Dumnezeu”. Pentru că martirii acceptau cu bucurie crucea, ca pe singurul drum în care poate fi întâlnit Hristos, viața lor se încheia cu o doxologie, cu o rugăciune de mulțumire și binecuvântare a lui Dumnezeu pentru că i-a socotit vrednici de a-i primi în acea clipă martori ai Evangheliei (cf. Fapte 1, 8), părtași la potirul lui Hristos (Matei 20, 20) și chemați la înviere în plinătatea slavei.

Elevii învață că invocarea sfinților în rugăciune constituie expresia concretă a comunității lor cu lumea noastră, a unității și identității Bisericii văzute cu cea nevăzută. Prin realizarea virtuților care au împodobit viața sfinților, firea noastră se desăvârșește, iar Dumnezeu se preamărește în noi. Ei se roagă pentru noi și astfel ne apropiem mai ușor de Dumnezeu. Sfântul Apostol Pavel le scrie filipienilor: „*Mulumesc Dumnezeului meu ori de câte ori îmi amintesc de voi, că totdeauna în rugăciunile mele mă rog pentru voi toți cu bucurie*” (Filip 3, 4).

Sfântul este omul rugăciunii și acesta îl arată iarăși unit cu Hristos. Rugăciunea se naște din iubirea de Dumnezeu și cuprinde în sine toate celelalte virtuți. Prin conlucrarea lor cu harul dumnezeiesc, sfinții au ajuns într-un anumit grad de realizare a asemănării cu Dumnezeu în sfințenie. Fiecare sfânt este un hristofor, întrucât în el se odihnește Hris-

tos sau un pnevmator, un templu viu, care poartă în sine pe Sfântul Duh (I Cor. 6, 19).

Sfinții mijlocesc la Dumnezeu pentru noi, fiind îndemnați de dragostea lor nesfârșită față de oameni. Ajutorul lor nu încetează niciodată. Ei ajută în timpul vieții pe cei care li se adresează lor cu rugăciuni, și vor fi de față la judecata finală pentru a interveni în favoarea celor care i-au cinstit pe pământ.

Sfinții, modele de urmat

Prin puterea Lui Hristos aflată în el, sfântul e o personalitate morală în viața Bisericii. Întreaga lui viață este o neîncetată nevoită duhovnicească în care postul, rugăciunea, metaniile, ajunările și privegherile, constituie mijloace de întărire a spiritului și actualizare a puterii lui asupra afectelor trupului (cf. I Corinteni 9, 24-24).

Elevii conștientizează faptul că sfinții sunt lumină lumii prin exemplul viu al credinței drepte și prin viața sfântă, devenind astfel modele de viață pentru creștini. Virtuțile sfinților vor încununa fruntea creștinului de mâine și va ține aprinsă pururi în sufletele lor flacăra credinței.

Pentru ca aceste adevăruri să ajungă la suflătele copiilor, trebuie ca profesorul de religie să cunoască capacitățile intelectuale și particularitățile lor de vârstă pentru a selecta cele mai bune metode spre a se putea face înțeles.

Urmarea exemplului sfinților în viața noastră are ca scop preamărirea lui Dumnezeu de către noi, așa cum a fost preamărit și de către ei, dar tocmai această preamărire are o putere desăvârșitoare, pentru că cel ce preamărește pe Dumnezeu prin viața sa nu rămâne neschimbat în firea sa. Prin realizarea virtuților care au împodobit viața sfinților, firea noastră se desăvârșește, iar Dumnezeu se preamărește în noi, prin măsura în care noi ne sfințim în Hristos urmând pilda sfinților săi. Aceasta este de fapt esența orei de religie. (Prof. Cristina GORBĂNESCU, Grupul Școlar Dărmănești)

BIBLIOGRAFIE

1. Biblia, sau *Sfânta Scriptură*, 1993, tipărită sub îndrumarea P. F. Teoctist, cu aprobarea Sfântului Sinod, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române;
2. Chilea, Pr. Prof. Sebastian, *Sfinții la chemarea păcătoșilor*, în Studii Teologice, 1979, nr. 9-10, p. 573-574;

3. Cucos, Constantin, *Pedagogie, Compendiu de studii pedagogice*, Iași, 1996;
4. Gordon, Pr. Prof. Dr. Vasile, *Introducere în Catehetica Ortodoxă*, Ed. Sofia, București, 2004;
5. Sfântul Ioan Gură de Aur, *Cele șapte cuvântări ținute spre lauda Sfântului Apostol Pavel. Cuvântarea întâia*, trad. de Pr. Matei Pâslaru, în „Biserica Ortodoxă Română” LXXXIX (1971), nr. 11-12.

Inclusiv dogma Sfintei Treimi trebuie prezentată sub aspectul ei formativ adică să înțeleagă elevul că, odată ce suntem făcuți după chipul Sfintei Treimi, avem datoria să fim așa cum învățăm că este Sfânta Treime.

Ora de religie - proiectarea și planificarea lecției în conținutul educativ

Ora de religie are un rol foarte important în procesul instructiv-educativ al elevului, așa cum au constatat marii pedagogi creștini din toate timpurile. În general, conținutul procesului instructiv constă din ansamblul structural de valori din domeniile științei, culturii, practicii, sedimentate în societate la un moment dat, care devin puncte de reper în proiectarea și realizarea instruirii.

Organizarea pedagogică a conținutului învățării se realizează prin activități de planificare, programare, elaborare a manualului și a altor materiale auxiliare, analiză a conținutului manualului în vederea dirjării învățării. Planificarea conținutului învățării constă în identificarea obiectivelor de învățământ și ordonarea lor în timpul de școlarizare în funcție de obiective, niveluri sau cicluri ale învățământului, particularități ale dezvoltării psihologice a elevilor și cerințe ale normelor pedagogice.

Structura planificărilor la disciplina Religie ortodoxă

Planificarea calendaristică (anuală, trimestrială) a activităților de predare-învățare rezultă din confruntarea timpului disponibil de instruire cu timpul necesar unei clase de elevi pentru a atinge anumite performanțe în învățare. Din moment ce timpul disponibil este fixat prin planul de învățământ (și orientativ prin programă analitică), planificarea calendaristică trebuie precedată de o activitate evaluativă diagnostică, pentru a preciza: timpul mediu realmente necesar clasei de elevi pentru a rezolva sarcinile de învățare, corespunzătoare obiectivelor și a a atinge performanțele anticipate, tipurile de strategii pedagogice optime adecvate dirjării învățării elevilor din clasa respectivă, tipurile de lecții și eșalonarea lor în timpul de instruire, succesiunea probelor de evaluare formativă. Așadar, pe baza rezultatelor diagnozei pedagogice se procedează la planificarea calendaristică trimestrială sub formă de tabel cu număratoarele rubricii: conținutul învățării, unități de conținut,

dată, obiective de referință și mijloace de învățământ, moduri de evaluare, număr de ore.

Dogma Sfintei Treimi, sub aspect formativ

Conținutul educației religioase se referă la o serie de elemente de ordin dogmatic, biblic, istoric, liturgic, moral, cu efect direct asupra formării religioase.

Orice credință dogmatică se prezintă ca un corp unitar de idei, de dogme care îi sunt specifice. Adevărurile revelate ale creștinismului sunt necesare pentru formarea culturii religioase și pentru structurarea credinței în plan individual, subiectiv. (...) Credința, dogmele trebuie prezentate și transmise în duh autentic creștin. Inclusiv dogma Sfintei Treimi trebuie prezentată sub aspectul ei formativ adică să înțeleagă elevul că, odată ce suntem făcuți după chipul Sfintei Treimi, avem datoria să fim așa cum învățăm că este Sfânta Treime și că învățarea dogmei Sfintei Treimi nu ar fi decât o informare a noastră fără urmări practice. Tot așa pentru fiecare dogmă și învățătura creștină. La nivelul programei trebuie să se regăsească teme extrase din Vechiul și Noul Testament. Prezentarea selectivă a capitolelor principale ale Biblicii se dovedește a fi deosebit de necesară.

Sfânta Scriptură este o adevărată hrană pentru o minte curată și o adevărată doctorie pentru

cei care au nevoie de însănătoșire. În ea avem istorie, avem etnologie, avem psihologie dar avem în primul rând persoană, viața, minunile, învățăturile Domnului nostru Iisus Hristos. Niciodată nu va insista suficient profesorul de religie în a folosi Sfânta Scriptură la clasă. Trebuie, în primul rând, să-și dea silința ca fiecare copil să aibă Sfânta Scriptură ortodoxă, sau măcar Noul Testament. Din proprie inițiativă să aducă Noul Testament copiilor. După aceea să obișnuiască pe copiii să-l folosească și să știe să se orienteze în el. Fie că predă învățătura dogmatică, fie morală, fie cultă, îndrumări misionare, totdeauna Sfânta Scriptură trebuie să fie piatra de temelie a celor prezentate în lumina Sfintei Tradiții. Nu se poate concepe ora de religie fără Noul Testament. Trebuie insuflată elevilor o adevărată evlavie față de Noul Testament.

Trebuie copiii obișnuți de mici cu învățături din Sfânta Tradiție, al II-lea izvor al Revelației, pentru că învățătura ei este de o valoare inestimabilă. Elevii trebuie ajutați să o cunoască și să aibă o adâncă evlavie față de ea, să o folosească drept călăuză în înțelegerea Sfintei Scripturi și a vieții în duh a Bisericii.

Valențele educative ale istoriei Bisericii

Istoria Bisericească prezintă pagini care pot inflăcăra mințile elevilor spre dragostea de Bi-

Problema asistenței sociale merită să fie prezentată prin teme sau subteme specifice la nivelul programei școlare.

serică, inspirându-le dorința ca ea să fie iarăși la fel de înfloritoare ca în vremea marilor mitropoliți Varlaam, Dosoftei, Antim Ivirianul. Trebuie relevat copiilor, mai mult decât se face la istorie, rolul Constantinopolului și menținerea dreptei credințe în cultura și civilizația lumii. Nu pot fi înșirate aici toate momentele istorice înălțătoare care pot fi prezentate copiilor, dar nu putem trece peste Viețile Sfinților care au constituit de-a lungul veacurilor hrana sufletească a credincioșilor noștri, de la copii până la cel mai în vârstă. Un copil care îndrăgește Viețile Sfinților, chiar dacă nu ajunge la nivelul Sfinților, va fi oricum un bun creștin. Experiențele patristice și filocalice vor fi prezentate desigur, prin aducerea în atenție a ceea ce este revelator pentru situațiile didactice concrete.

Creștinismul este nu numai o învățătură, ci și practică, celebrare, activitate cultică. Fiecare element sacramental poartă o semnificație spirituală adâncă, ce merită să fie cunoscută și respectată. De aceea trebuie prezentate Sfintele Taine și Sfânta Liturghie, centrul vieții spirituale ortodoxe. De asemenea, se cer a fi prezentate în planificare teme despre rugăciune practici religioase forme de administrare a sacralului în diferite circumstanțe.

Religia creștină presupune o evidentă dimensiune morală. Ea recomandă și sugerează un traseu moral, un model existențial de perfecționare morală, în vederea accederii la un statut existențial superior. Preceptele și parabolele cu conținut moral, prezente în programa de religie, au o funcționalitate formativă deosebit de importantă.

Creștinismul se trăiește la modul esențial în relație cu alții, sub forma vizibilă și organică a Bisericii. La rândul ei, Biserica este o instituție deschisă problemelor comunității. Problema asistenței sociale merită să fie prezentată prin teme sau subteme specifice la nivelul programei școlare.

Determinarea succesiunii temelor se va face respectându-se unele cerințe psihopedagogice minimale, trebuie avută în vedere o ordonare progresivă de la simplu la complex, de la cunoscut la necunoscut. Disponerea temelor pe cicluri sau ani de studiu trebuie să țină cont de particularitățile de vârstă și să respecte ritmurile de învățare specifice. Trebuie avută în vedere sincronizarea structurilor tematice de la Religie cu celelalte tipuri de cunoștințe de la disciplinele din ace-

lași an de studiu (studiul Istoriei Bisericii Ortodoxe Române se completează fericit cu studiul Istoriei Românilor sau al geografiei patriei ș.a.m.d.). Profesorii trebuie să dispună de suficientă mobilitate și autonomie în adecvarea permanentă a conținuturilor stipulate prin documente școlare la trebuințele elevilor.

Adaptarea obiectivelor la context

Nu întotdeauna cei care concep programe sau manuale sunt cei mai competenți, ei nepunând anticipa complexitatea unor situații didactice determinate (ce vor elevii, cât pot asimila, ce trebuințe au, ce carențe prezintă etc). Se cuvine ca dascălii să discearnă, cu responsabilitate, ce conținuturi sunt pretabile în situații didactice pe care le creează sau le coordonează. Profesorul de religie trebuie să intervină creator și, la limită, să creeze noi conținuturi și să le regândească, să le adapteze la copiii cu care lucrează.

Planificările calendaristice anuale și semestriale au menirea de a organiza activitatea în perspectiva de a gestiona timpul de învățământ și de a asigura îndeplinirea integrală și cu rezultate bune a programei școlare a disciplinei respective. În realizarea lor sunt urmărite obiectivele cadru și de referință ale educației religioase. Obiectivele cadru se referă la formarea unor capacități și atitudini specifice religiei și sunt urmărite de-a lungul mai multor ani de studiu. Obiectivele de referință se deosebesc prin raportarea obiectivelor cadru la conținutul religiei, disciplinei de învățământ la nivelul unui an de studiu și la nivelul conținutului învățării.

În elaborarea obiectivelor operaționale pentru nivelul de școlarizare primar un rol îl are cunoașterea de către profesorului de religie a obiectivelor cadru și de referință și a programelor școlare la următoarele discipline: Limba și

Literatura Română, Educație Civică, Muzică, Istorie, Geografie, Științe. Acest lucru prezintă doar avantaje majore: elevii lucrează la nivelul dat de particularitățile lor de vârstă și se realizează interdisciplinaritatea.

În predarea religiei, un rol deosebit de important îl au obiectivele formative educative, ele evidențiază finalitățile educației religioase și ceea ce privește comportamentul elevilor în viața de creștin. Aceste obiective privesc în mod deosebit latura afectivă și volițională a personalității elevilor. Se precizează în legătură cu conținutul fiecărei lecții, dar se urmăresc pe parcursul mai multor ani de studiu.

Planificarea activității în perioadele de evaluare

Pentru perioada de evaluare, profesorul va întocmi planificări calendaristice în care evaluarea trebuie să aibă obiective clar definite și moduri eficiente de investigare a rezultatelor școlare pentru fiecare elev și pentru conținuturile care vor fi evaluate. Evaluarea trebuie să se facă pe parcursul întregului an și, în mod special, în perioada de evaluare de la sfârșitul fiecărui semestru, atunci când se face evaluarea sumativă. Dacă obiectivele operaționale corespunzătoare lipsesc în faza de proiectare sau nu au fost stabilite în concordanță cu resursele umane și materiale existente, evaluarea nu se poate face obiectiv.

Proiectarea și realizarea optimă a activității instructiv-educative depind de felul cum se desfășoară, dimensionează și articulează componentele materiale, procedurale și organizatorice. Profesorul de religie trebuie să știe să selecteze și să favorizeze în mod adecvat materialele puse la dispoziție de instanțele superioare.

Deseori este nevoie de o evaluare inițială pentru a proiecta un program educativ în cunoștință de cauză, prin care să se stabilească timpul alocat fiecărei teme, o metodologie adecvată, teme suplimentare sau în concordanță cu specificul clasei, al grupeii etc. Este limpede pentru oricare profesor că pentru eficiența la catedra nu sunt suficiente doar cunoștințele ce se leagă de materia respectivă. Este nevoie și de stăpânirea normelor metodologice în domeniu, pentru cunoașterea temeinică a conținutului și proiectarea și planificarea materiei conform statutului predării învățării religiei în școală. (Pr. Prof. Dr. Constantin LEONTE)

În demersul didactic accentul cade atât pe predarea cunoștințelor, cât și pe utilizarea mijloacelor didactice menite să faciliteze învățarea.

BISERICA
ȘI ȘCOALA

Metode de predare-învățare la disciplina religie

Ora de religie, reintrodusă după evenimentele din decembrie 1989, ca o binecuvântare a lui Dumnezeu, în aria curriculară „Om și societate“, a devenit o realitate obișnuită în cadrul procesului de învățământ din România. Toți elevii, începând cu primul an de școală și până la ultimul an de liceu, au posibilitatea de a fi informați, cu privire la valorile religioase și educați în privința dobândirii abilităților necesare trăirii în conformitate cu valorile religioase cunoscute și îmbrățișate.

În contextul societății de astăzi, Biserica acordă copiilor o atenție deosebită, deoarece aceștia au nevoie de a fi însoțiți, îndrumați, coordonați printr-o educație specifică, spre cunoașterea Domnului Iisus Hristos. Pe lângă familie și Biserică, școala are un rol formativ în educarea tinerei generații. Predarea religiei în școală este un serviciu educativ în formarea noilor generații, menită să formeze personalități tinere dotate cu forță morală și deschise spre valorile dreptății, iubirii și ale păcii, capabile să folosească bine propria libertate. (...)

Ora de religie trebuie privită mai ales din perspectiva moralei creștine

Profesorul de religie trebuie nu doar să formeze, ci să formeze caractere creștine la înălțimea chemării Mântuitorului Iisus Hristos, prin urmarea învățării Sale. Modelul suprem de Educator, de Învățător prin excelență este Domnul Iisus Hristos care spune despre Sine: „Eu sunt Lumina Lumii, cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții“ (Ioan 8, 12). „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl meu decât prin Mine“ (Ioan 14, 6), Cel ce

vrea să înțeleagă pe deplin și cu plăcere cuvintele lui Hristos trebuie să își rânduiască toată viața după viața Lui“ (Gerson, 1990, p. 13)

În demersul didactic accentul cade atât pe predarea cunoștințelor, cât și pe utilizarea mijloacelor didactice menite să faciliteze învățarea. Conținuturile religioase care se transmit sunt selectate cu grijă după criteriile psihopedagogice; sunt dimensionate cele mai pertinente metode de predare-învățare, utilizând Studiul Vechiului și Noului Testament, Istoria Bisericii Universale, Istoria Bisericii Ortodoxe Române, viețile sfinților, precum și o serie de lucrări de psihopedagogie, psihologie școlară și de metodică a predării religiei în școală.

Metodele de învățământ reprezintă căile folosite în școală de către profesor în a-i sprijini pe elevi să descopere viața, natura, lumea, lucrurile, știința. Ele sunt totodată mijloace prin care se formează și se dezvoltă priceperile, deprinderile și capacitățile elevilor de a acționa, de a folosi roadele cunoașterii transformând exteriorul în facilități interioare, formându-și caracterul și dezvoltându-și personalitatea moral-creștină.

Învățarea în grup exersează capacitatea de decizie

Cerința primordială a educației progresiviste, cum spunea Jean Piaget, este de a asigura o metodologie diversificată bazată pe îmbinarea activităților de învățare și de muncă independentă, cu activitățile de cooperare, de învățare în grup.

Învățarea în grup exersează capacitatea de decizie și de inițiativă, dă o notă mai personală muncii, dar și o complementaritate mai mare aptitudinilor și talentelor, ceea ce asigură o participare mai vie, mai activă, susținută de foarte multe elemente de emulație, de stimulare reciprocă, de cooperare fructuoasă. (Ioan Cerghit, 1997, p. 54)

Specific metodelor interactive de grup este faptul că ele promovează interacțiunea dintre mintile participanților, dintre personalitățile lor, ducând la o învățare mai activă și cu rezultate evidente. Acest tip de interactivitate determină „identificarea subiectului cu situația de învățare în care acesta e antrenat“ (idem), ceea ce duce la transformarea elevului în stăpânul propriei sale transformări și formări.

În condițiile unor sarcini simple, activitatea în grup este stimulativă, generând un comportament contagios și o strădanie competitivă.

Metodele interactive urmăresc optimizarea comunicării, observând tendințele inhibitorii care pot apărea în interiorul grupului“ (Ion Ovidiu Pănișoară, 2003, p. 140)

În condițiile unor sarcini simple, activitatea în grup este stimulativă, generând un comportament contagios și o strădanie competitivă; în rezolvarea sarcinilor complexe, rezolvarea de probleme, obținerea soluției corecte e facilitată de emiterea de ipoteze multiple și variate (D. Ausubel, 1981) De asemenea, interacțiunea în grup stimulează efortul și productivitatea individului. E importantă pentru autodesoperirea propriilor capacități și limite, pentru autoevaluarea. Există o dinamică intergrupală, cu influențe favorabile în planul personalității. Subiecții care lucrează în echipă sunt capabili să aplice și să sintetizeze cunoștințele în moduri variate și complexe, învățând în același timp mai temeinic decât în cazul lucrului individual. Munca în echipă dezvoltă capacitățile elevilor de a lucra împreună - componentă importantă pentru viață și pentru activitatea lor profesională viitoare. (Johnson, 1983, p. 3) (...)

Activ „este elevul care depune un efort de reflecție personală, interioară și abstractă, care întreprinde o acțiune mentală de căutare, de cercetare și redescoperire a adevărilor, de elaborare a noilor cunoștințe“. Activismul exterior „vine deci să servească drept suport material“ activismului interior „psihic, mental, să devină purtător al acestuia“ (Ioan Cerghit, 1997, p. 7)

Metode tradiționale și moderne

La ora de religie pot fi folosite atât metodele tradiționale, cât și cele noi, moderne. Prezentăm în continuare câteva dintre aceste metode:

□ **EXPUNEREA** - care constă în prezentarea de către profesor a unor cunoștințe noi, pe cale orală, în structuri bine încheiate, ceea ce garantează o eficiență sporită, prin transmiterea unui volum mare de informații într-o unitate de timp determinată.

Expunerea are mai multe variante: povestirea, explicația, prelegerea, expunerea cu opoziție.

Expunerea la ora de religie va trebui să fie cât mai activă. Se pot folosi și mijloace audio vizuale (planșe, icoane, un tablou, un citat oarecare).

□ **CONVERSAȚIA EURISTICĂ** - e o metodă dialogală, de incitare a elevilor prin întrebări, un șir de întrebări bine și oportune puse. Prin acest procedeu,

elevii sunt invitați să realizeze o incursiune în propriul univers spiritual și să facă o serie de conexiuni care să faciliteze dezvăluirea de noi aspecte ale problemei puse. Indiferent de forma de conversație (euristică sau catehetică), întrebările trebuie să fie precise, să vizeze un singur răspuns, să nu conțină răspunsul, să nu ceară un răspuns prin da sau nu, să contribuie la dezvoltarea gândirii.

□ **JOCUL DE ROL** - poate fi utilizat mai mult în cadrul orelor destinate studierii moralei și spiritualității creștine, poate convinge elevii să practice virtutea. Elevul interpretează un anumit rol, se identifică cu personajul, simte ce simte personajul și învață să distingă binele de rău. Jocul de rol facilitează socializarea elevilor, prin aceea că îi face să interacționeze unul cu celălalt, îi familiarizează cu modul de gândire, trăire și acțiune a celui de lângă ei, le dezvoltă capacitatea de a rezolva situații problematice dificile, capacitatea de a accepta și de a înțelege opiniile, trăirile și aspirațiile celor din jur. De asemenea, jocul de rol oferă oportunități pentru validarea unor comportamente sau pentru sancționarea altora și pentru exersarea lucrului în echipă și a colaborării. Se poate spune, din acest punct de vedere, că jocul de rol e o metodă în care valorile pe care creștinismul le afirmă ca necesare în vederea mântuirii sunt practicate și desprinse, nu doar teoretizate, sau cel puțin mai bine înțelese.

Implicarea directă a elevilor în desfășurarea orelor de religie

Una dintre metodele care pune elevii în situația de a culege ideile pe care profesorul vrea să le transmită este **DEZBATEREA**. Aceasta are darul de a stimula elevii să își spună părerea,

să argumenteze, să caute argumente, să propună alternative - să se exprime.

Ca desfășurare, această metodă presupune formularea unei teme -eventual cu ceva timp mai înainte, pentru ca elevii să se poată pregăti și documenta cum se cuvine - care apoi să fie clarificate printr-un schimb de idei argumentate. Desigur, profesorul nu va lăsa dezbateră în seama elevilor, ci va căuta -subtil să o antreneze în direcția dorită, fie adresând întrebări, fie oferind anumite informații care să propună și o perspectivă mai puțin abordată de către elevi. Utilizarea acestei metode este legată - de cele mai multe ori - de aspectele teoretice. În acest sens, ea va fi folosită fie în orele de transmitere a cunoștințelor, fie în cele de fixare.

O altă metodă, în care accentul trece de pe activitatea profesorului pe cea a elevului-care devine în acest fel implicat în cadrul procesului de instruire, o constituie **PROBLEMATIZAREA**, care pornește de la un fapt care este în mod normal cunoscut, căruia i se suprapune o situație sau o consecință necunoscută, elevii urmând să analizeze informațiile cunoscute în vederea identificării soluției problemei. Metoda angajează capacitățile intelectuale ale elevilor, în aceasta constând și valoarea formativă a acestei metode de predare.

O întrebare devine problemă când generează o nedumerire, o incertitudine, care produce în elev un conflict interior, rezolvabil. Îndatorirea profesorului este aceea de a crea asemenea situații conflictuale de cunoaștere, de a le conștientiza pentru ca învățarea să devină, în acest fel, un experiment gândit.

Pașii metodei sunt crearea situațiilor - problemă, în acțiunea de rezolvare și în rezolvarea propriu-zisă. Criteriul de stabilire a unei situații - problemă sau a întrebărilor -problemă este impus - în general - de situațiile particulare, de a-

parentele paradoxuri. Maniera în care Mântuitorul ilustrează că se cuvine să dăm lui Dumnezeu cele ce sunt ale Sale și Cezarului cele ce sunt ale Cezarului (Lc. 20, 21-25) sau cea în care rezolvă dilema celor care au prins o femeie în adulter (In. 8, 1-11) sunt ilustrative pentru această metodă didactică. Modalitatea de lucru constă în punerea și rezolvarea de probleme, cu scopul de a activa elevii la ore și de a da o mai mare eficiență învățării, însușirii de cunoștințe și dezvoltării funcțiilor intelectuale în procesul cunoașterii. (prof. Mioara LICA - Școala cu clasele I-VIII „Nicolae Iorga“ Bacău)

La lecția despre Sfânta Liturghie vor fi utilizate cât mai multe metode și mijloace care să îi conducă pe elevi la o învățare proprie, activă.

Principiile didactice aplicate la lecția despre Sfânta Liturghie

Realizarea educației religioase de către profesori, în școală, presupune respectarea principiilor didactice și folosirea metodologiei corespunzătoare.

Principiile didactice sunt normele generale pe care se întemeiază procesul de învățământ, asigurând condițiile necesare îndeplinirii scopurilor și obiectivelor pe care le urmărește în desfășurarea sa. Între aceste principii există o strânsă interdependență.

Principiile didactice și catehetice aplicate studiului religiei sunt următoarele: *principiul intuiției, principiul accesibilității, principiul învățării active și conștiente, principiul sistematizării și continuității cunoștințelor, principiul îmbinării teoriei cu practica, principiul însușirii feed-back-ului, principiul motivației, principiul eclesiocentric și principiul hristocentric.*

Învățarea presupune o bază senzorială

Principiul intuiției se bazează pe ideea că învățarea este un proces de cunoaștere concretă care presupune o bază senzorială, intuitivă. Aceasta vizează influența directă a obiectelor din lumea înconjurătoare asupra simțurilor noastre. Importanța acestui principiu în educație este susținută din antichitate de Aristotel, apoi de Locke și Comenius, dar și de textul Sfintei Scripturi și de Sfântii Părinți. Însuși Mântuitorul vorbea adeseori în parabole (Matei 13, 34), pentru ca oamenii să înțeleagă mai bine învățătura Sa.

În cadrul orelor de religie sunt transmise adevăruri de credință suprasensibile, care, pentru a fi înțelese, trebuie făcute accesibile cu ajutorul materialului intuitiv. La lecția despre Sfânta Liturghie se vor prezenta elevilor planșe, fotografii, imagini video, înregistrări audio, obiecte și materii de cult. Se poate realiza pe tablă o schiță a lecției sau un tabel cu momentele mai importante.

Comunicarea didactică

Principiul accesibilizării conținuturilor este impus de respectarea particularităților de vârstă și individuale ale elevilor, de dezvoltarea psihofizică a acestora.

Conform acestui principiu sunt solicitate: comunicarea didactică în raport cu obiectivele și conținuturile, valorificarea capacității intelectuale a elevilor, respectarea nivelului de gândire, realizarea unei învățări gradate - de la ușor la greu, de la simplu la complex - trecerea de la structuri inferioare la structuri superioare sau la transformarea unor structuri. Dezvoltarea intelectuală sau religioasă-morală a elevilor se produce sub impulsul învățării, al exersării. Învățarea se orientează după ciclurile de dezvoltare psihologică generală a elevilor, învățământul religios-moral stând în acord cu treptele evolutive specifice în dezvoltarea sufletească a elevilor.

Cunoștințele despre Sfânta Liturghie transmise elevilor trebuie să fie pe înțelesul lor, acordându-se atenție explicării conținutului și noțiunilor noi.

Necesitatea înțelegerii cunoștințelor asimilate

Principiul învățării active și conștiente este impus de natura psihică a elevilor, cerând ca toate cunoștințele transmise să fie înțelese de copii prin efort propriu de gândire, pentru a se

forma raționamente, dar și deprinderi. Pentru ca elevii să fie activi, trebuie să li se provoace interesul. Dovadă avem și în Sfânta Scriptură când mulțimile de oameni erau fascinate de învățătura Mântuitorului, uitând de oboseală sau de foame (Matei 14, 15).

La lecția despre Sfânta Liturghie vor fi utilizate cât mai multe metode și mijloace care să îi conducă pe elevi la o învățare proprie, activă, la bucuria de a afla cât mai multe lucruri necesare pentru mântuire. Să nu uităm că o povestire prezentată cu transpunere sufletească și cu variația tonului, descrierea clară a unei scene religioase sau a unui act de cult, chiar și ochii umezi de credință, ar fi de ajuns să trezească lumina evlaviei chiar și în cele mai indiferente temperamente.

Logica didactică în sistematizarea cunoștințelor

Principiul sistematizării cunoștințelor presupune ordonarea cunoștințelor după logica științei, dar și după cea didactică, asigurând: revelația conceptelor și ideilor fundamentale, caracterul sistematizat al cunoștințelor, integrarea noilor cunoștințe în cele anterioare, controlul sistematic al cunoștințelor, ordonarea informației, programarea proceselor și operațiilor intelectuale, aplicarea judicioasă a metodelor și procedurilor, succesiunea corespunzătoare a etapelor didactice, activitatea elevilor și formarea convingerilor și deprinderilor religioase-morale.

Elevul devine discipol al lui Hristos, purtător de Hristos, rămânând în același timp în societate și în familie să dea mărturie acolo despre credința, nădejdea și dragostea sa față de Dumnezeu.

Pentru a putea fi predate sistematic și logic, cunoștințele despre Sfânta Liturghie vor fi integrate în cunoștințele generale despre cultul divin creștin și despre Sfintele Taine ale Bisericii, pe care elevii deja și le-au însușit anterior. Materia de studiu trebuie divizată în secvențe logice și accesibile, asigurând o învățare coerentă și practică.

Transmitem cunoștințe aplicabile

Principiul îmbinării teoriei cu practica se referă la faptul că acele cunoștințele care sunt transmise elevilor trebuie să aibă și o latură practică, să fie transpuse în viață. Utilizând diferite metode (studiul de caz, povestirea, dezbaterile, conversația etc.), cadrul didactic va releva elevilor modalități practice de aplicabilitate a cunoștințelor dobândite. Creștinismul este viață în Hristos, este credință actualizată, practică. Profesorul este el însuși exemplu pentru împlinirea în viață a preceptelor Evangheliei. El trebuie să urmărească la elevi dezvoltarea sentimentelor religioase și morale, modul cum aceștia aplică în viața zilnică tot ce au învățat, pentru a deveni creștini adevărați.

Profesorul îi va însoți pe elevi la sfintele slujbe, va organiza activități caritative și culturale pentru a sublinia că în creștinism fapta este lucrătoare.

Un alt principiu este cel al însușirii temeinice a cunoștințelor, care presupune că toate cunoștințele religioase care se transmit elevilor trebuie să fie complete, durabile, bine aprofundate și adânc întipărite în sufletele lor, astfel încât ele să nu se piardă niciodată și să poată să le fie utile în timp. Această preocupare trebuie să fie permanentă din partea profesorului. De aceea, cunoștințele trebuie să fie explicate, analizate, sintetizate și integrate într-un ansamblu, făcând întotdeauna corelații practice, pentru ca deprinderile să asigure elevilor o bună adaptabilitate la condițiile concrete ale vieții. Învățăturile biblice să nu fie „literă moartă”, ci să fie însușite temeinic și să fie practice, pentru toată viața.

Elevii trebuie să înțeleagă importanța pentru mântuire a participării la Sfânta Liturghie, a pomenirii viilor și a celor morți, a primirii Sfintei Împărtășanii, a rugăciunii în comun, a săvârșirii faptelor bune etc. Astfel, elevii vor cunoaște în mod direct esența învățăturii creștine, desprinsă din cuprinsul sfintelor slujbe și din textul cântărilor religioase.

Principiul feed-back-ului se aplică atunci când dorim să știm care sunt efectele acțiunii noastre în vederea reglării - autoreglării continue, ca bază a ameliorării rezultatelor finale. Alegem diferite metode de lucru (observarea directă, conversația, scurte teste, localizări pe hartă, găsirea unor versete biblice) pentru a realiza atât evaluarea elevilor, cât și pentru a identifica

secvențele care trebuie ameliorate, precum și nivelul de realizare a obiectivelor. Prezintă avantajele că stimulează învățarea, ajută la depășirea dificultăților de înțelegere ivite pe parcursul predării - însușirii de noi cunoștințe, evita suprasolicitarea elevilor.

Stimularea la acțiune conformă cu informațiile transmise

Un alt principiu este cel al motivației. Motivația învățării reprezintă totalitatea intereselor și idealurilor care îndeamnă, susțin și direcționează desfășurarea activității de învățare, punând în mișcare rațiunea, voința și sentimentele elevilor, menținând atenția voluntară. Motivația este extrinsecă și intrinsecă și este variabilă de la un elev la altul.

Profesorul trebuie să mențină trează curiozitatea elevilor, prezentând cunoștințele religioase cât mai interesant. În lecția despre Sfânta Liturghie este bine să se prezinte exemple, dar și citate din Biblie, pentru a susține importanța participării la această sfântă slujbă. Pentru ca învățătura să fie interesantă trebuie să stârnească și curiozitatea elevilor, spontaneitatea, imaginația, pomirea spre activitate entuziastă. Cuvintele profesorului, care trebuie să fie cuvintele lui Hristos, vor fi simțite ca *apă vie*, stimulatoare spre credință.

Hristos este inima întregului învățământ al Bisericii

Principiul eclesiocentric cere ca profesorul de religie să transmită cunoștințele conform învățăturii Bisericii și în legătură cu viața Bisericii. „Mântuitorul este cap Bisericii, care este trupul Lui, plinirea Celui ce plineste toate întru toți” (Efeseni 1, 22-23); „Nu există mântuire în afara Bisericii”. Profesorul îi va face pe elevi să înțeleagă că adevărata corabie, care îi duce la mântuirea sufletului, este Biserica. „Nu poate

avea Tată pe Dumnezeu, cel ce nu are ca mamă Biserica”, spunea Sfântul Ciprian.

De aceea, în lecția despre Sfânta Liturghie, profesorul trebuie să dezvolte elevilor sentimentele de dragoste, respect și evlavie față de Biserica - instituție teandrică întemeiată de Hristos - și față de învățăturile sale mântuitoare.

Conform principiului hristocentric, Mântuitorul Hristos este inima întregului învățământ al Bisericii. Toată educația religioasă se orientează în jurul Persoanei divino - umane a Mântuitorului. Prezența Lui în lume este „de la început” (Ioan 1, 1) și „prin El toate s-au făcut” (Ioan 1, 3). Profesorul de religie va preciza și explica diferite simboluri din Vechiul Testament, care preînchipuie viața și activitatea lui Iisus Hristos, precum și prezența Lui reală în Sfânta Euharistie (9). Fiecare elev creștin trebuie să mărturisească asemenea Sfântului Apostol Petru „Tu ești Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel viu!” (Matei 16, 16).

Pedagogul desăvârșit

Iisus Hristos este piatra de temelie „cea din capul unghiului” (I Petru 2, 6). Este Piatra pe care se construiește lecția de viață. El ne trimite harul care ne ajută la mântuire. Copilul se naște la o nouă viață în Hristos prin Sfântul Botez și trebuie să-L cunoască și să-L iubească în mod personal pe Acesta. Elevul devine discipol al lui Hristos, purtător de Hristos, rămânând în același timp în societate și în familie să dea mărturie acolo despre credința, nădejdea și dragostea sa față de Dumnezeu. Iisus Hristos este Pedagogul desăvârșit, care conduce oamenii spre mântuire. (...)

Aplicând aceste principii didactice și utilizând strategii didactice adecvate de predare-învățare a conținuturilor privind Sfânta Liturghie, vom contribui la înțelegerea corectă a dimensiunii simbolice, dogmatice, liturgice și educative a acesteia, cu implicare în formarea conștiinței și conduitei religioase la elevi. (Prof. Irina LEONTE, Inspector școlar disciplina Religie, ISJ Bacău)

Agenda de lucru a PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului pe lunile iulie și august 2010

IULIE

01 iulie

- audiențe și lucrări de birou;
- a dezbătut și soluționat diverse probleme administrative în cadrul sectoarelor Cancelariei eparhiale;

02 iulie

- audiențe și lucrări de birou;
- a vizitat șantierul de lucrări la Fabrica de lumânări, de la Centrul eparhial;

03 iulie

- a oficiat Slujba Tainei Cununii tinerilor Marius și Cristina Maria Busuioc, la Biserica „Sf. Nicolae”, Bacău. A rostit cuvânt ocazional.

04 iulie

- a oficiat Sfânta Liturghie la Biserica „Sf. Ierarh Nicolae”, Parohia Butnărești. A rostit cuvânt de învățură;
- a oficiat slujba de sfințire a Așezământului social-filantropic „Sf. Ierarh Vasile cel Mare”, Parohia Butnărești;
- a hirotesit iconom-stavrofor pe PC Pr. Vasile Nicoară, Parohia Butnărești;
- a oficiat Slujba Tainei Cununii tinerilor Filip-Teofan și Suzana-Maria Diaconu, la Biserica „Sf. Prooroc Ilie”, Stănița. A rostit cuvânt ocazional;
- a oficiat Slujba Tainei Cununii tinerilor Constantin și Anda-Mădălina Zaharia, la Biserica „Adormirea Maicii Domnului”, Sărata. A rostit cuvânt ocazional;

05 iulie

- a oficiat Sfânta Liturghie, împreună cu PS Lucian, episcopul Caransebeșului și PS Sebastian, episcopul Slatinei și Romanților la Biserica „Sfântul Athanasie al Athonului”, Parohia Schitul Frumoasa, Moinești. A rostit cuvânt de învățură;

06 iulie

- a participat la lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române;

07 iulie

- a participat la lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române;

08 iulie

- audiențe și lucrări de birou;
- a primit în audiență pe Pr. Iulian Popa, Parohia Lutca;
- s-a întâlnit cu d-l Dragoș Benea, președintele Consiliului Județean Bacău și alti reprezentanți ai instituției.

09 iulie

- audiențe și lucrări de birou;

11 iulie

- a oficiat Slujba de resfințire a Bisericii „Sfintii Împărați Constantin și Elena”, Parohia Climești, Protopopiatul Roman;
- a oficiat Sfânta Liturghie la Biserica „Sfintii Împărați Constantin și Elena”, Parohia Climești, Protopopiatul Roman. A rostit cuvânt de învățură;
- a hirotesit sachelar pe PC Pr. Vasile Luncanu, parohul Bisericii „Sfintii Împărați Constantin și Elena”, Parohia Climești.

12 iulie

- audiențe și lucrări de birou;
- a dezbătut și soluționat diverse probleme administrative în cadrul sectoarelor Cancelariei eparhiale;
- a primit în audiență pe Pr. Șosu Claudiu;
- a efectuat vizită de lucru la Mănăstirea Cotumba;

Lucrările progresează la ridicarea Bisericii „Izvorul Tămăduirii” și „Sfintii Arhangheli Mihail și Gavriil”, din satul Băcioi, a cărei piatră de temelie a fost pusă în ziua de 17 iulie a.c., de către PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul, împreună cu IPS Adrian, Arhiepiscop emerit al românilor ortodocși din Europa Occidentală și Meridională

13 iulie

- audiențe și lucrări de birou;
- a primit în audiență pe: Pr. Gheorghe Ciobanu, parohia Pâncești; Arhim. Antonie Jeflea, Mănăstirea Giurgeni; Pr. Daniel Nădejde, parohia Orbeni II; Pr. Claudiu Șosu, d-l Ioan Turcan, primarul Comunei Horgești; Alexandru Onofrei, Roman; Andrei Vasilache, Roman; Nicolae Munteanu, Sagna;

14 iulie

- audiențe și lucrări de birou;
- a dezbătut și soluționat diverse probleme administrative în cadrul sectoarelor Cancelariei eparhiale;
- a primit în audiență pe: Pr. Constantin Tomozei, Protopop al Protopopiatului Bacău; Pr. Vasile Cozma, Protopop al Protopopiatului Buhuși; Pr. Cornel Matei, parohia Șupan; Pr. Gheorghe Agafitei, Parohia Miron Costin; d-na Eugenia Iugan, Roman; Marian Dabija, Bacău;

15-16 iulie

- audiențe și lucrări de birou;

17 iulie

- a oficiat, împreună cu IPS Adrian, Arhiepiscop emerit al românilor ortodocși din Europa Occidentală și Meridională, Slujba de punere a pietrei de temelie a Bisericii „Izvorul Tămăduirii” și „Sfintii Arhangheli Mihail și Gavriil”, din satul Băcioi;
- a oficiat, împreună cu IPS Adrian, Arhiepiscop emerit al românilor ortodocși din Europa Occidentală și Meridională, Sfânta Liturghie pe locul în care s-a pus piatra de temelie a Bisericii „Izvorul Tămăduirii” și „Sfintii Arhangheli Mihail și Gavriil”, din satul Băcioi. A rostit cuvânt de învățură;

18 iulie

- a oficiat Slujba de sfințire a altarului Bisericii „Sf. Prooroc Ilie Tezvitaeul”, din Tătăraști, Parohia Corni, Protopopiatul Sascut;
- a oficiat Sfânta Liturghie la Biserica „Sf. Prooroc Ilie Tezvitaeul”, din Tătăraști, Parohia Corni, Protopopiatul Sascut. A rostit cuvânt de învățură;

19 iulie

- audiențe și lucrări de birou;
- a dezbătut și soluționat diverse probleme administrative în cadrul sectoarelor Cancelariei eparhiale;
- a primit în audiență pe: Pr. Marcel Onofrei, Parohia „Pogorârea Duhului Sfânt”, Roman; Pr. Ionuț Mărza, parohia Climești, Bacău; pr. Liviu Cojocărescu, Parohia Băra; Pr. Marian Minea; Pr. Vasile Anghel, Parohia Vulpășești; Pr. Cristinel Capraru, Parohia Vad; Prof. Ovidiu Trifan;
- a oficiat Slujba Vecerniei la Biserica „Sf. Prooroc Ilie”, din cartierul Nicolae Bălcescu, Roman. A rostit cuvânt de învățură;

20 iulie

- a oficiat slujba de sfințire a Bisericii „Sf. Prooroc Ilie Tezvitaeul”, Schitul „Sf. Ilie”, Berzuntii.
- a oficiat Sfânta Liturghie la Schitul „Sf. Ilie”, Berzuntii. A rostit cuvânt de învățură;
- a hirotesit în treapta de protosinghel pe PC Ieromonah Isaia Adragăi, egumenul Schitului „Sf. Ilie”, Berzuntii;

21 iulie

- audiențe și lucrări de birou;
- a dezbătut și soluționat diverse probleme administrative în cadrul sectoarelor Cancelariei eparhiale;